

МУЗЕЙ НА НАРОДНИТЕ ХУДОЖЕСТВЕНИ
ЗАНАЯТИ И ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА
ГРАД ТРОЯН

Museum of folk crafts and
applied arts - Troyan

Това издание се осъществи с финансовата
подкрепа на Регионален център
за опазване на нематериалното културно наследство в
Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО

This edition was financially supported
by the Regional Centre for the
Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in South-Eastern
Europe under the auspices of UNESCO

МУЗЕЙ НА НАРОДНИТЕ ХУДОЖЕСТВЕНИ ЗАНАЯТИ И ПРИЛОЖНИТЕ ИЗКУСТВА – ГР. ТРОЯН
Каталог на музейните колекции
5600 гр. Троян, пл. „Възраждане“ 1, www.troyan-museum.com

Текст: В. Илиева, Д. Банкова, Д. Вутова, Е. Авджиева, М. Минковска, Н. Димитрова
Редактор: Невена Дишлиева – Кръстева
Снимки: Г. Георгиев, Цв. Тончев
Превод на английски език: Невена Дишлиева – Кръстева
Предпечат и дизайн: Идея Дизайн Студио
Печат: Бет Принт

MUSEUM OF FOLK CRAFTS AND APPLIED ARTS - TROYAN
Museum collections catalogue
5600 Troyan, Vazrazdane Sq. 1, www.troyan-museum.com

Text: V. Ilieva, D. Bankova, D. Vutova, E. Avdjieva, M. Minkovska, N. Dimitrova
Editor: Nevena Dichlieva – Krysteva
Photographs: G. Georgiev, Ts. Tonchev
English translation: Nevena Dichlieva – Krysteva
Pre-printing and design: Idea Design Studio
Printing: Bet Print

В своята над половин вековна история Музеят на занаятите в град Троян никога не имал каталог, в който да са отразени акцентите в експозиции му и забележителните джигими културни ценности от колекциите му. Ето защо към реализиране на настоящото издание, сегашният екип на музея пристъпи с много емоции.

Въпреки, че имаме за пример каталозите на големи музеи с утвърдени практики в този вид презентаторска дейност, като че ли търсихме собствен път да постигнем тази своя мечта.

В крайна сметка решихме да представим на нашите гости и почитатели джигими културни ценности, както от постоянните експозиции на музея, така и от непоказаните в тях колекции, които притежава Музеят на занаятите.

Като специализиран музей за народно изкуство искаме да покажем много от богатство му, оригиналност, спонтанност и дори импровизаторско майсторство на неговите създатели. От друга страна това наследство е носител и на важна социална информация, която ни разкрива значимостта на хора, събития, техники на създаване, взаимодействия с местната общност.

Каталогът няма претенцията да е казал и показал всичко. Той само загатва едно значително, но несподелено богатство, което притежава град Троян в лицето на своя музей.

Вярваме, че всеки, който притежава тази книга и от врем е на време я разгръща и препрочита ще съхрани и спомените си от гостуването си в нашия красив регион.

Елеонора Авджиева
Директор МНХЗПИ

Това издание се осъществи с финансовата подкрепа на Регионален център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО

Дължим специална благодарност на: доц. Ирена Тодорова – изпълнителен директор на Регионалния център и на г-жа Донка Михайлова-кмет на Община Троян за личната ѝ съпричастност.

In its over 50 years of history, The Arts and Crafts Museum in Troyan has never had a catalogue describing highlights from its exhibitions, and the remarkable artefacts in its collections. That is why the effort of making this catalogue possible was a truly emotional endeavor for the current team of the Museum.

Although we had the examples of other catalogues made by big institutions with established traditions in this kind of presentational activities, we somehow preferred to find our own means of fulfilling this dream.

Finally, we have decided to bring the attention of our guests and admirers towards artefacts from both our permanent museum exhibitions and from little known collections owned by the Museum.

Being an institution specialized in folk arts and crafts, we wanted to reveal its resources, but also to highlight the originality, and spontaneity, and even the improvisational talents of the people who had created it. On another hand, this legacy carries important social information, revealing the significance of people, events, working techniques, and communication with the local community.

This catalogue does not claim that it can show and say everything. It only gives a hint of a considerable, yet unshared wealth owned by the town of Troyan through its local museum.

We are confident that everyone who owns this book and keeps opening it from time to time to reread it will manage to keep its memories from their visit to our beautiful countryside.

Eleonora Avdzhieva,
Director of The Arts and Crafts Museum

This edition was financially supported by the Regional Centre for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe under the auspices of UNESCO.

Our special gratitude goes to assistant professor Irena Todorova – CEO of the Regional Centre, and to Mrs. Donka Mihaylova, mayor of Troyan Municipality for her personal support.

КЕРАМИКА | CERAMICS

Изключително благоприятните природни условия – пластични глинени с високи технологични показатели и неограничен гървен материал за опалване на печите, съчетани с пословично предприемчивото и трудолюбиво население превръщат Троянския край в една от най-атрактивните и стопански устойчиви територии на гърнчарството. Като най-първо селище в Троянско, където гърнчарството се е развило като занаят към средата на XIX в., може да се приеме махала Грънчер в с. Терзийско. Предполага се, че тук са се заселили бежанци от други части на страната и са го донесли със себе си. От махала Грънчер занаятът постепенно се разпространява в цялата Троянска околия – Троян, Бели Осъм, Шипково, Калейца, а по-късно и в селата Орешак, Патрешко, Гумошник, Велчево, Добродан, Борима, Лешница. В периода след Освобождението гърнчарството в Троянско продължава развитието си със силни темпове. Факторите за устойчивостта на този занаят са: функционалният производствен процес (създават се местни декоративни техники, които са прости за изпълнение и в същото време атрактивни и разпознаваеми на пазара), подкрепата на Троянската популярна банка (отпуска нисколехвени кредити на занаятчиите, стипендии за ученици, финансира строителството на модерни гърнчарски пещи за изпичане при висока температура) и не на последно място е създаването на Грънчарското училище през 1911 г. Обогатяват се съдовете форми и цветовете гама; създава се характерната троянска шарка. Сложна като мотиви със силно художествено въздействие, тя е изпълнена в движение на гърнчарското колело, с рогче или гумева тулумбичка и сламка върху мокър плив. Цветният ефект се получава от разливането, преливането и смесването на ангобите. Обособяват се различни нейни видове: байрак, житен клас, пауново око, пеперугени крила, пиявици, паяци и паяжини, скачени сърца, цъвки, на кръстовки, на гайтани. Малко преди Балканската война троянските гърнчари започват да работят с меки четки, които изработват от животински косми. Появява се рисуваната с мека четка украса – захариеви китки. С модернизирването на керамичното производство и с появата на първото в Троян гърнчарското училище започват да се изработват калъпните изделия – бълкици, кани, павури, играчки и окарини. В декорацията на съдовете за пръв път взимат участие и жените на някои гърнчари. Те влизат повече старание и художествен усет. През 40-те години на XX в., когато троянската шарка навлиза във фабричното производство, тя се изпълнява само от жени – шарачки. В периода от Освобождението до средата на XX в. се оформя Троянската школа по керамика. С разпознаваем характерен стил тя запазва старите форми и мотиви и ги адаптира към съвременните вкусове и търсения.

В днешно време керамиката остава най-развиващия се и устойчив занаят в Троянско. Наред с традиционните форми и декорации съвременните майстори впитват своите идеи и изграждат собствени разпознаваеми стилове. Тук е тънката граница, отвъд която занаятът гърнчарство се превръща в изкуство. Голяма заслуга за това има Националното училище за приложни изкуства „Професор Венко Колев“ – наследник на Грънчарското училище от 1911 година, което създава творци, изграждайки усет към изкуство и естетика у своите ученици. Фонд „Керамика“ е един от първите основни фондове на Музея на народните художествени занаяти и приложните изкуства. Създаден е през 1962 г. и съдържа около 6 000 инвентарни единици. Съхранява керамични форми от периода XIX – XXI век и е един от най-интензивните като постъпления. Събира цялото керамично богатство на Троянския край като форми, декоративни мотиви и тенденции в развитието на технологиите. Едни от най-ценните експонати са: сватбарската стомна от махала Габърска от 1861 г., изработена от Илия Акимов; кръщелен бърдук от 1834 г.; пукал за вино, датиран с годината на освобождението – 1878 г. Огромно е разнообразието от форми и декорации показващи развитието на троянското гърнчарство – образци, изработвани в ателието на троянските майстори; от бележитите майстори: Петър Цанков, Стоян Йовков, Баю Добрев, Никола Николски, Данчо Василешки, Иван Табаков, Цочо Ковачев и много други; от първите гърнчарски кооперации и комбинати. Висока е художествената стойност на образците на известни художници керамици, оставили следа в развитието на българското приложно изкуство, като Йова Раевска, Ружа Стайкова, Лили Танкова. Музеят на занаятите притежава най-голямата колекция от произведения на Йова Раевска. Изключително богатство представлява и колекцията на фамилия Йовкови – три поколения керамици. Фонд „Керамика“ продължава да нараства благодарение на ежегодните дарения от граждани и от съвременни творци.

The extremely favourable natural conditions – plastic clays with high technological indexes and unlimited wooden material for heating the ovens, combined with proverbial enterprising and industrious population turn Troyan Region in one of the most attractive and economically stable territories of pottery making. Grancher hamlet in the village of Terziysko is the first place in the region of Troyan, where pottery started developing as a trade in the middle of 19 c. It is assumed, that refugees had lived here coming from various parts of the country and brought the trade with them. From Gruncher hamlet, the trade slowly spread in the entire region – Troyan, Beli Osum, Shipkovo, Kaleytsa, and later in the villages of Oreshak, Patrashko, Gumoshnik, Velchevo, Dobrodan, Borima, and Leshnitsa. In the years after the Liberation, the pottery in the region of Troyan continued to develop rapidly. There are several factors for the stable development of the trade: the functional production process (local decorative techniques were established, easy to perform yet attractive and distinguishable on the market), the support of the Troyan popular bank (low-interest credits to the tradesmen, scholarships for students, financing the construction of contemporary pottery ovens for baking at high temperatures) and last but not the least, the building of the Pottery school in 1911. The shapes and colours of the vessels were getting richer and richer; the typical Troyan design was created. With complex design and strong artistic influence, it was made with a spinning pottery wheel, with a little horn or a rubber syringe and a straw on a wet spray. The colourful effect was a result of the spill, overspill and mixing of the engobes.

Various types of design were established: flag, wheatear, peacock eye, butterfly wings, leeches, spiders and webs, interconnected hearts, oval elements (tsuvki), crossed elements (krustovki), braids. Shortly before the Balkan War, the potters from Troyan started using soft brushes, made of animal hair. The decoration painted with a soft brush appeared – zahariev bunches. With the modernization of the ceramic production and the appearance of the first pottery school in Troyan, started the production of the moulded items – wine vessels, jugs, flasks, toys, and ocarinas. For the first time, the wives of some of the potters took part in the decoration process. They were more diligent and invested deeper artistic feeling. In 1940s, when the Troyan design entered the manufacture, it was performed by women entirely, known as sharachki (painters). In the post Liberation period and until the middle of 20 c., the Troyan pottery tradition was shaped. With its specific style, it preserved the ancient shapes and motifs and adapted them to contemporary tastes and demands. As of today, the ceramics remains the most developed and steady trade in Troyan Region. Along with the traditional shapes and decorations, the contemporary artisans add their own ideas and develop their own characteristic style. This is the subtle line, beyond which the trade of pottery turns into an art. Special merit for this process goes to the National school of applied arts Professor Venko Kolev – heir of the Pottery school established in 1911, which creates artists, developing the artistic taste and aesthetic in its students. Ceramics Fund is among the first main funds of The Museum of Arts and Crafts. It was established in 1962 and includes around 6000 items. It has ceramic artefacts from the period 19–21 century and its collection grows continuously. It displays the entire range of ceramic opulence from Troyan and the region in terms of shapes, decorative motifs, and technological tendencies development. Among the most precious artefacts are as follows: wedding pitcher from Gaburska hamlet from 1861 made by Iliya Akimov; baptismal pitcher from 1834; earthen wine jug dated with the Liberation year – 1878. The variety of shapes and decorations showing the development of the pottery traditions in Troyan Region is immense – samples made in the ateliers of the Troyan master craftsmen: Petur Tsankov, Stoyan Yovkov, Bayu Dobrev, Nikola Nikolski, Dancho Vasileshki, Ivan Tabakov, Tsocho Kovachev, among many others; from the first pottery cooperations and factories. There are items with high artistic qualities made by famous ceramic artists such as Yova Raevska, Ruzha Staykova, Lili Tankova who had left their memorable trace in the development of the Bulgarian applied arts. The Museum owns the biggest collection of artefacts made by Yova Raevska. An extremely valuable collection is the Yovkovi family one – made by three generations of artisans. Ceramics Fund keeps on growing due to annual donations from citizens and contemporary artists.

Кр I 30 – Делва с капак и пластична декорация, 1920 г.
Кр I 30 – Earthen jar with a lid and plastic decoration, 1920

Кр I 73 – Делва, 1890 г. Изработена от Лалю Бошняков, гр. Троян
Кр I 73 – Earthen jar, 1890. Made by Lalyo Boshnyakov, Troyan

Кр I 165 – Бърдук с ангобна декорация, XIX в.
Кр I 165 – Earthenware water-pitcher with engobe decoration, 19 c.

Кр I 171 – Бърдук, XIX в., с. Велчево, Троянско
Кр I 171 – Earthenware water-pitcher, 19 c., village of Velchevo, Troyan Region

Кр I 82 – Делва с ангобна декорация, началото на XX в.
Кр I 82 – Earthen jar with engobe decoration, early 20 c.

Кр I 84 – Делва с ангобна декорация, началото на XX в.
Изработена от Радој Казълски, с. Шипково
Кр I 84 – Earthen jar with engobe decoration, early 20 c.
Made by Radoy Kazulski, village of Shipkovo

Кр I 209 – Делва с ангобна декорация, началото на XX в.
Кр I 209 – Earthen jar with engobe decoration, early 20 c.

Кр I 228 – Бърдук с ангобна декорация, началото на XX в.
Кр I 228 – Earthenware water-pitcher with engobe decoration, early 20 c.

Кр I 240 – Бърдук с пластична и ангобна декорация, началото на XX в., с. Бели Осъм, Троянско

Кр I 240 – Earthenware water-pitcher with plastic and engobe decoration, early 20 c., village of Beli Osum, Troyan Region

Кр I 267 – Бърдук с ангобна декорация, началото на XX в. Изработен от Мияко Нанковски, гр. Троян

Кр I 267 – Earthenware water-pitcher with engobe decoration, early 20 c. Made by Minko Nankovski, Troyan

Кр I 356 – Бърдук с пластична декорация, началото на XX в.

Кр I 356 – Earthenware water-pitcher with plastic decoration, early 20 c.

Кр I 383 – Бърдук с пластична и ангобна декорация, началото на XX в. Изработен от Радоу Казълски, с. Шипково, Троянско

Кр I 383 – Earthenware water-pitcher with plastic and engobe decoration, early 20 c. Made by Radoy Kazulski, village of Shipkovo, Troyan Region

Кр I 301 – Бърдук с пластична и ангобна декорация, началото на XX в., мах. Балабанска, гр. Троян

Кр I 301 – Earthenware water-pitcher with plastic and engobe decoration, early 20 c., Balabanska hamlet, Troyan

Кр I 344 – Крондир с връзана декорация, XIX в.

Кр I 344 – Earthenware pitcher (krondir) with engraved decoration, 19 c.

Кр I 409 – Двоен сватбарски бърдук с пластична декорация, 1930 г. Изработен от Иван Паймаков, с. Борима, Троянско

Кр I 409 – Double wedding earthenware water-pitcher with plastic decoration, 1930. Made by Ivan Paymakov, village of Borima, Troyan Region

Кр I 410 – Бърдук с пластична декорация, 1902 г., с. Бели Осъм, Троянско

Кр I 410 – Earthenware water-pitcher with plastic decoration, 1902, village of Beli Osum, Troyan Region

Кр I 429 – Кана/Пукал за вино с връзана декорация, датиран с годината на Освобождението – „1878“, XIX в.

Кр I 429 – Wine jug (pukal) with engraved decoration, dated with the Liberation year 1878, 19 c.

Кр I 569 – Стомна с ангобна декорация, началото на XX в. Изработена от Радоу Казълски, с. Шипково, Троянско

Кр I 569 – Earthen jug with engobe decoration, early 20 c. Made by Radoy Kazulski, village of Shipkovo, Troyan Region

Кр I 792 – Стомна с пластична декорация, 1950г. Изработена от Колю Ковачев, с. Бели Осъм, Троянско

Кр I 792 – Pitcher with plastic decoration, 1950. Made by Kolyo Kovachev, village of Beli Osum, Troyan Region

Кр I 816 – Сватбарска стомна с пластична декорация и надупчена шия и нагпис на раменете, 1861 г. Изработена от Илия Акимов, мах. Габърска, гр. Троян

Кр I 816 – Wedding earthen jug with plastic decoration and perforated neck with caption on the shoulders, 1861. Made by Iliya Akimov, Gaburska hamlet, Troyan

Кр I 627 – Стомна с ангобна декорация, средата на XX в. Изработена от КООП „Спас БалеВСки“ – гр. Троян

Кр I 627 – Earthen jug with engobe decoration, mid 20 c. Made by Spas Balevski Factory – Troyan

Кр I 677 – Стомна „шейтанка“ с ангобна декорация, 1940 г. Изработена от Минко Ангелов, с. Бели Осъм, Троянско

Кр I 677 – Sheytanka pitcher, 1940. Made by Minko Angelov, village of Beli Osum, Troyan Region

Кр I 817 – Стомна „рогачка“ с ангобна декорация, средата на XX в. Изработена от Михаил Михайлов; мах. Балабанска, гр. Троян

Кр I 817 – Earthen jug (rogachka) with engobe decoration, mid 20 c. Made by Mihail Mihaylov; Balabanska hamlet, Troyan

Кр I 943 – Ръкатка с ангобна декорация „на байраци“, началото на XX в. Изработена в с. Терзийско, Троянско

Кр I 943 – Earthenware jar (rukatkka) with engobe decoration with flags pattern, early 20 c. Made in the village of Terziysko, Troyan Region

Кр I 1065 – Буркан с ангобна декорация „престилчен шар“, средата на XX в. Изработен от Марин Костовски, с. Велчево, Троянско

Кр I 1065 – Jar with engobe decoration (apron design), mid 20 c. Made by Marin Kostovski, village of Velchevo, Troyan Region

Кр I 1383 – Плоска за вино, калъпена, 1920 г.

Кр I 1383 – Wine flask, moulded, 1920

Кр I 1418 – Шише с ангобна декорация, средата на XX в.

Кр I 1418 – Bottle with engobe decoration, mid 20 c.

Кр I 1428 – Бъдне за калеска с ангобна декорация, 1930 г. Изработено от Иван Влаховски, мах. Балабанска, гр. Троян

Кр I 1428 – Small wine cask for inviting wedding guests (budne za kaleska) with engobe decoration, 1930. Made by Ivan Vlahovski, Balabanska hamlet, Troyan

Кр I 1615 – Кана, калъпена „Цар Фердинанд“, 1929 г.

Кр I 1615 – Jug, moulded, Tsar Ferdinand, 1929

Кр I 1433 – Павур за ракия, калъпен, с герба на Царство България, началото на XX в.

Кр I 1433 – Brandy flask (pavur), moulded, with Tsarstvo Bulgaria coat-of-arms, early 20 c.

Кр I 1618 – Буркан с ангобна декорация, средата на XX в.

Кр I 1618 – Jar with engobe decoration, mid 20 c.

Кр I 1621 – Кана, калъпена, с герб на СССР и дъбови клонки, XX в.

Кр I 1621 – Jug, moulded, with USSR coat-of-arms and oak leaves, 20 c.

Кр I 1624 – Кана, калъпена, „Петел“, ХХ в.

Кр I 1624 – Jug, moulded, Rooster, 20 c.

Кр I 1678 – Тегленица за ракия с ангобна декорация, 1920 г. Изработена от Марин Белевски, с. Бели Осъм, Троянско

Кр I 1678 – Brandy vessel (teglenitsa) with engobe decoration, 1920. Made by Marin Belevski, village of Beli Osum, Troyan Region

Ж I 30 – Декоративна фигура „Петле“, 60-те години на ХХ в. Изработена от Георги Коларов, гр. София

Ж I 30 – Ornamental rooster, 1960s. Made by Georgi Kolarov, Sofia

Ж I 297 – Кана за вино с връзана декорация, 60-те години на ХХ в. Изработена от Стоян Йовков Стоянов, гр. Троян

Ж I 297 – Wine jug with engraved decoration, 1960s. Made by Stoyan Yovkov Stoyanov, Troyan

Кр I 1689 – Кадилница с ангобна декорация, 1925 г.

Кр I 1689 – Incense burner with engobe decoration, 1925

Кр I 1728 – Кош за риба, средата на ХХ в.

Кр I 1728 – Fish basket, mid 20 c.

Ж I 136 – Сервиз за вино – кана и шест чаши, 60-те години на ХХ в. Изработен от Стефана и Илия Христови, художници към СБХ – София

Ж I 136 – Wine set – jug and six glasses, 1960s. Made by Stefana and Iliya Hristovi, members of the Union of Bulgarian Painters, Sofia

Ж I 372 – Крондир с връзана декорация, 60-те години на ХХ в. Изработен от Цочо Ковачев, с. Бели Осъм, Троянско

Ж I 372 – Earthenware pitcher (krondir) with engraved decoration, 1960s. Made by Tsocho Kovachev, village of Beli Osum, Troyan Region

Ж I 1315 – Крондир за вино с ангобна декорация, 70-те години на ХХ в. Изработен от Стоян Йовков Стоянов за 3-ти Национален панаир на занаятите – Орешак

Ж I 1315 – Earthenware pitcher (krondir) with engobe decoration, 1970s. Made by Stoyan Yovkov Stoyanov for the Oreshak Third National Exhibition

Ж I 1326 – Бърдук с връзана декорация, 70-те години на ХХ в. Изработен от Стоян Йовков Стоянов за 3-ти Национален панаир на занаятите – Орешак

Ж I 1326 – Earthenware water-pitcher with engraved decoration, 1970s. Made by Stoyan Yovkov Stoyanov for the Oreshak Third National Exhibition

Ж I 1330 – Бъклица с пластична декорация, 70-те години на ХХ в. Изработена от Цеко Младенов – ЗМХЗ – София за 3-ти Национален панаир на занаятите – Орешак

Ж I 1330 – Wine vessel (buklitsa) with plastic decoration, 1970s. Made by Tseko Mladenov, Folkloric Craftsmen's Guild – Sofia for the Oreshak Third National Exhibition

Ж I 443 – Сервиз за хранене с ангобна декорация, 60-те години на ХХ в. Изработен от Ружа Стайкова, художник към СБХ – София

Ж I 443 – Dinner set with engobe decoration, 1960s. Made by Ruzha Staykova, member of the Union of Bulgarian Painters, Sofia

Ж I 2125 – Чиния със сграфито декорация, 70-те години на ХХ в. Изработена от Петър Цанков Крекleshки от с. Орешак, Троянско за изложба „Троянски майстор“ (1978)

Ж I 2125 – Plate with sgraffito decoration, 1970s. Made by Petur Tsankov Krekleshki from village of Oreshak, Troyan Region, for the Troyan Craftsman Exhibition 1978

Ж I 2401 – Чиния със сграфито декорация, 80-те години на ХХ в. Изработена от Петър Цанков Крекleshки от с. Орешак, Троянско за международна изложба „Орешак“ (1981)

Ж I 2401 – Plate with sgraffito decoration, 1980s. Made by Petur Tsankov Krekleshki from village of Oreshak, Troyan Region, for the Oreshak International Exhibition 1981

Ж I 2727 – Съд с капак декориран с матова глазура, 90-те г. на XX в. Изработен от Галина Станева за международна изложба „Орешак“ (1991)

Ж I 2727 – Vessel with a lid decorated with opaque glazing, 1990s. Made by Galina Staneva for the Oreshak International Exhibition 1991

Ж I 2764 – Съд с капак с врязана декорация, 90-те г. на XX в. Изработен от Красимира Станчева, гр. Троян за международна изложба „Орешак“ (1991)

Ж I 2764 – Vessel with a lid with engraved decoration, 1990s. Made by Krasimira Stancheva, Troyan for the Oreshak International Exhibition 1991

Ж I 2771 и Ж I 2773 – Стомни тип „динченка“, 90 – те г. на XX в. Изработени от Иван Табаков, гр. София за международна изложба „Орешак“ (1991)

Ж I 2771 и Ж I 2773 – Dinchenka pitchers, 1990s. Made by Ivan Tabakov, Sofia, for the Oreshak International Exhibition 1991

Ж I 2820 – Стомна тип „шейтанка“ със сграфито декорация. Изработена от Николай Йовков, гр. Троян за изложба на МНХЗПИ – Троян (2002)

Ж I 2820 – Sheytanka pitcher with sgraffito decoration. Made by Nikolay Yovkov, Troyan, for an exhibition at the Museum of Arts and Crafts in Troyan, 2002

ХУДОЖЕСТВЕНО ДЪРВООБРАБОТВАНЕ

ARTISANAL WOOD PROCESSING

Фонд „Художествено дървообработване“ е един от основните фондове на Музея на занаятите в Троян. В него се съхраняват разнообразни подвижни културни ценности. Изработени са от майстори, овладели тайните и неповторимостта на дървото, които чрез дялане, струговане, резбоване разкриват естетиката, вложена в материала от самата природа.

Предпоставка за развитието на различните занаяти, свързани с обработка на дървото, са обширните широколистни гори, покрили склоновете на планината, и превърнали се в безценна суровина за майсторите. Букът, габърът, дъбът, горунът и ясенът продължават своя живот, претворени в нощви за хляб, чутури за боб, чаши, солници, паници. От дърво са изработени и дъските за хамбара и раклата, водника, колата, хомота, темелните греди на къщите, таванките за потона.

Различните дървообработващи занаяти – горянство, дървостругарство, бъчварство, бѣднарство, бѣкларство, пирография, резбарство – се оформят според своята обществено-битовата функция. Разделите във фонда са формирани по аналогичен начин и са следните: „Горянство“, „Резбарство“, „Стругарство“, „Кацарство“, бѣднарство и бѣкличарство“, „Писано дърво и пирография“, „Инструменти и части“ и „Съвременен дървообработване“. Целият фонд съдържа близо 2 100 инвентарни единици. Съхранява образци от цялото материално наследство в дървообработването на Троянския край.

Най-старите запазени образци в дървообработването са горянските произведения, сред които ракли, иконостаси, паралели с трикраки столчета, копанки, лъжичници с лъжици, чекръци, дараци, кобилици, придружени от инструментите, използвани от майсторите.

За стругарството първоначално се е използвала силата на водата, завъртаща голямо водно колело, което предава движението на другите механични елементи, а последната част от сложното съоръжение стругова масивни дървени елементи. Макет на такова съоръжение – стружна – е експониран в музея.

На конструктивно опростения, но много ефективен крачен бѣкличарски струг от началото на 20 век, експониран във възстановената работилница, 60 години е работил Цанко Пенчев, бѣкличар от село Чифлик, Троянско.

Бъчварството, бѣкличарството и бѣднарството са трудни занаяти и изискват дълго обучение и специфични умения. В миналото са се произвеждали съдове с всякаква вместимост – от павурчета по-малки от литър до такива със стотици литри обем. В този раздел се съхраняват около 160 подвижни културни ценности, сред които бѣклици с образите на царица Йоанна и цар Борис, с образи на известни бѣкличари от Троянско, и такива, скулптирани като горянска фамилия.

Във фондовете се съхраняват красиви образци на дърворезбени иконостаси със стилизирани флорални мотиви. Гези, лъжици, свирки и хурки, дело на пастирите, украсени със семпла овчарската дърворезба, допълват раздел „Резбарство“.

Пирографията или рисуването с огън представлява декориране чрез обгаряне и се използва още от горяните и овчарите. Чрез нажежаване на ножове и шишове те нанасят геометрични и растителни мотиви върху дървени предмети. Наследник на тази техника става Васил Данчев, който поставя в Орешак, Троянско, началото на съвременната пирография. Отначало пирографираните изделия са черно-бели, а по-късно и оцветени. Раздел „Писано дърво и пирография“ съдържа освен предмети, украсени чрез тази характерна българска техника, също и пирографски печати, бензинов и няколко електрически уреди за пирографиране.

В раздел „Съвременен дървообработване“ се съхраняват дърворезби с историческа тематика, изработени по случай 1300 години България, голям брой предмети на стугаря Минко Банковски, създал произведения, притежаващи достойнствата на пластики и респектиращи със своя силует, обем и пропорции; на потомствената фамилия Лалеви – горяни, копанчари и стругари с над четириседет подвижни културни ценности; експонати, участвали в изложбите „Троянски майстор“ и в националните панаири и международни изложби в с. Орешак.

Майсторите, практикуващи занаяти, свързани с обработка на дървото, пристъпват със зачитане към този прастар материал, придавайки неповторима цялост и завършеност на своите произведения. Така се раждат предмети, които освен да обслужват ежедневните потребности, се явяват и материален израз на духовните естетически традиции.

Artisanal Wood Processing Fund is one of the primary funds of The Museum of Arts and Crafts in Troyan. It contains various artefacts made by artisans who had mastered the secrets and tamed the unique nature of the wood, and who reveal the aesthetics of the pure nature by whittling, turning and carving.

Prerequisite for the development of the various wood-processing crafts are the vast deciduous forests covering the slopes of the mountain and providing priceless raw material for the artisans. Beech, yoke-elm, oak, durmast, and ash-tree transcend their life and are being turned into bread-troughs, beans mortars, mugs, salt pans, and bowls. The boards for the construction of barns and chests, special corners for water preservation (vodnik), carts, yokes, support beams for houses, planks for ceilings – all these are made of wood.

The various wood-processing crafts, such as forest woodcraft (goryanstvo), woodturning, production of wooden barrels (buchvarstvo), production of small waistband flasks (budnarstvo), production of small wine vessels (buklarstvo), pyrography, woodcarving, are shaped according to their social and household function. The Fund departments are separated likewise and are as follows: Goryanstvo, Woodcarving, Woodturning, Production of wooden barrels, flasks and small wine vessels, Painted wood and pyrography, Tools and parts and Contemporary wood-processing. The Fund consists of almost 2100 items. It includes samples from the entire wood-processing heritage in Troyan and the region.

The oldest preserved samples in wood-processing are the goryanski products, among them chests, iconostasis, paraliya tables with three-leg stools, wooden bowls, spoon holders with spoons, spinning-wheels, carders, along with the tools used by the artisans.

For woodturning, the water force was initially applied, turning a big wheel, which transferred the movement to the subsequent mechanical elements. The last section of the complex equipment was actually turning solid wooden articles. A model of this sawmill (struzhna) – is exhibited in the Museum.

On the mechanically simple but rather effective treadle lathe for production of small wine vessels from early 20 c., exhibited in the reconstructed atelier, the artisan (buklichar) Tsanko Penchev from Chiflik, Troyan Region, had been working for 60 years.

The production of wooden barrels (buchvarstvo), production of small waistband flasks (budnarstvo), production of small wine vessels (buklarstvo) are difficult trades demanding long training and specific skills. In the past, vessels of various capacity have been produced – from flasks containing less than a liter, to hundreds of liters barrels. This department treasures about 160 artefacts, among them small wine vessels (buklitsa) with images of Tsaritsa Giovanna and Tsar Boris, and images of popular artisans from Troyan, and items representing a goryani family.

The Fund has beautiful samples of wood-carved iconostasis with simplified floral motifs. Shepherd's crooks, spoons, whistles, and distaffs made by shepherds, and decorated with simple shepherd's carving add to Carving department.

The pyrography or drawing by fire is decorating by burning and used in the past by goryani and shepherds. By heating knives and spits, they deliver geometrical and plant motifs on wooden objects. An heir of this technique is Vasil Danchev, the pioneer of contemporary pyrography in the village of Oreshak, Troyan Region. Initially, the items made by wood burning were black-and-white, later they became coloured. Painted wood and pyrography section contains objects, decorated via this typical Bulgarian technique, but also pyrography stamps, as well as petrol-fed and several electrical pyrography devices.

Contemporary wood-processing section contains wooden objects with historical flavour, made to commemorate the 1300th anniversary of the Bulgarian state. It has a number of artefacts produced by the wood-turner Minko Bankovski who has left a heritage of sculpture-like works and is inspiring respect with their shapes, volumes, and proportions. There are items made by the Lalevs – a hereditary family of goryani, wooden-bowls artisans and wood-turners with more than 40 artefacts. Items that were included in Troyan Craftsman Exhibitions, and the National and International exhibitions in the village of Oreshak.

The artisans who had practiced trades related to woodturning, honour this ancient material, adding unique entity and completeness of their work. Thus, objects have been born meant to serve not only the earthly needs, but to become the material expression of spiritual aesthetic traditions.

МНХЗПИТ ХД Б I 153 - Пахар (паница), дърво, горянска изработка, издялан с тесла; около 1860 г., Марин Сираков, мах. Бранево, с. Велчево

Bowl, wood, goryani make, adzed; circa 1860, Marin Sirakov, Branevo hamlet, village of Velchevo

МНХЗПИТ ХД Б I 155 - Кутел за кладенец, дърво (дъб), изработен с нож; началото на XX век, Съйковски кладенец, местност Колибето, с. Съево

Well bucket, wood (oak), whittled; early 20 c., Suykovski well, Kolibeto site, village of Suevo

МНХЗПИТ ХД Б I 158 - Солница тройна, дърво, издялана с нож и тесла, с. Терзийско

Triple salt pen, wood, whittled down and adzed, village of Terziysko

МНХЗПИТ ХД Б I 31 - Дарак за разчепване на вълна, дърво, метал, дялане, горянска украса – линейна със стилизирани флорални мотиви, изпълнена с нажежен шиш

Wool carding gill, wood, metal, goryani decoration – linear with simplified floral motifs, made with hot spit

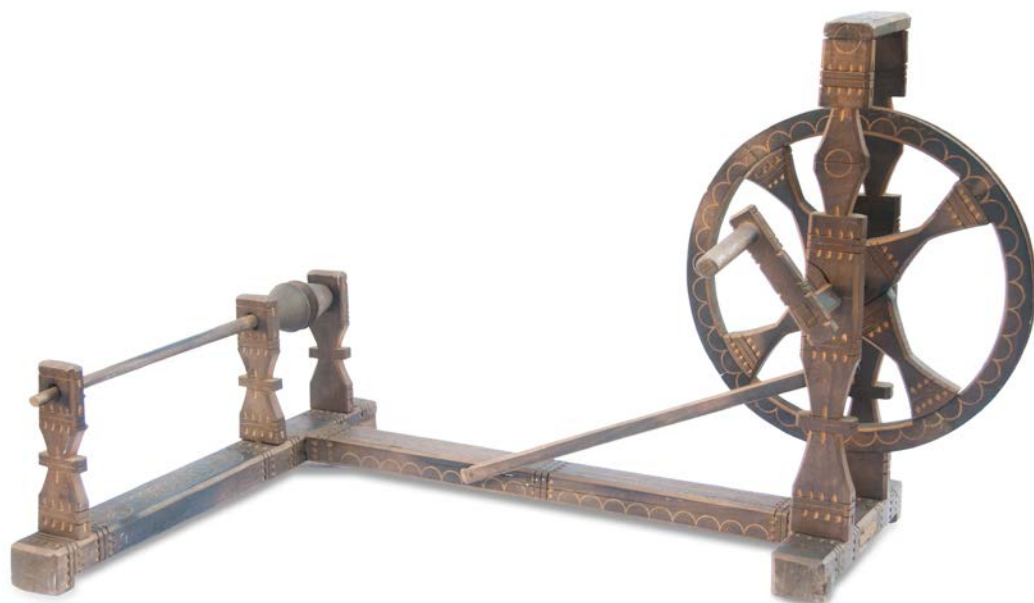
МНХЗПИТ ХД И III 963 - Съд декоративен, дърво, струговане, украса - поясна резба - флорални мотиви, патиниран; 60-те години на XX век, Владимир Терзиев, София
Ornamental vessel, wood, turning, decoration - belt carving - floral motifs, patinated; 1960s, Vladimir Terziev, Sofia

МНХЗПИТ ХД Б II 18 - Кръст, дърво, двустранно украсен с миниатюрна резба; всяка страна е разделена на шест полета, съдържащи сцени от Свещеното писание; Найден Марешки, с. Орешак
Cross, wood, double-sided decoration with miniature carving; each side has separate boxes with Biblical scenes; Nayden Mareshki, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД Б I 53 - Шейна, дърво, горянска резбена украса, изпълнена с холкер, улук и длето; Иван Енев Тотев, мах. Пангуците, с. Видима
Slate, wood, goryani carving decoration made by iron compasses, gutter, and chisel; Ivan Enev Totev, Pandutsite hamlet, village of Vidima

МНХЗПИТ ХД Б I 48 - Чекрък (уред за навиване на прежда), дърво, горянска изработка, дялане, резбена украса, изпълнена с холкер, улук и длето; Иван Енев Тотев, мах. Пангуците, с. Видима
Spinning wheel, wood, goryani make, cutting, carved decoration made by iron compasses, gutter, and chisel; Ivan Enev Totev, Pandutsite hamlet, village of Vidima

МНХЗПИТ ХД Б I 218 - Ракла, дърво, горянска изработка, украса - линейни и геометрични мотиви, изпълнени с холкер, опушена; Иван Енев Тотев, мах. Пангуците, с. Видима
Chest, wood, goryani make, decoration - linear and geometric motifs, made by iron compasses, smoked; Ivan Enev Totev, Pandutsite hamlet, village of Vidima

МНХЗПИТ ХД Б II 19 - Рамка с две отделиения, дърво, украса - плитка резба - геометрични и флорални мотиви

Frame with two sections, wood, decoration - relief carving - geometric and floral motifs

МНХЗПИТ ХД Б II 53 - Кутия с кръгло сечение, дърво (орех), украса - плитка резба - геометрични и флорални мотиви, с. Орешак

Round box, wood (walnut), decoration - relief carving - geometric and floral motifs, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД И III 69 - Закачалка с халка, пластично оформена като глава на животно, дърво, дялане, украса - плитка резба - соларен символ, зооморфни и флорални мотиви; 70-те години на XX век, Атанас Димитров, Горна Оряховица. Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1977)

Rack with a loop, sculpted as an animal head, wood, cutting, decoration - relief carving - solar symbol, zoomorphic and floral motifs; 1970s, Atanas Dimitrov, Gorna Oryahovitsa
The item was included in Troyan Craftsman Exhibition 77

МНХЗПИТ ХД И III 799 - Солник (съд за съхранение на сол), дърво, украса - геометрични резбени мотиви и осемлистни прости розети; 70-те години на XX век, Атанас Димитров, Горна Оряховица. Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1978)

Salt pan, wood, decoration - carved geometric motifs and simple eight-leaves rosettes; 1970s, Atanas Dimitrov, Gorna Oryahovitsa. The item was included in Troyan Craftsman Exhibition 78

МНХЗПИТ ХД Б II 77 - Кутия с три отделиения, дърво, украса - плитка резба - геометрични и стилизирани флорални мотиви, розети, надпис „Троянъ 1925“

Box with three sections, wood, decoration - relief carving - geometric and simplified floral motifs, rosettes, Troyan 1925 caption

МНХЗПИТ ХД И III 820 - Кутия тип „ракла“ с метален обков, дърво, метал, украса - флорални резбени мотиви, патинирана; 70-те години на XX век, Атанас Димитров, Горна Оряховица

Chest box with metal casing, wood, metal, decoration - carved floral motifs, patinated; 1970s, Atanas Dimitrov, Gorna Oryahovitsa

МНХЗПИТ ХД И III 57 - Пано резбено „Дракон“, дърво (орех), многостатова висока резба; 70-те години на XX век, Йордан Иванов, с. Орешак. Експонатът е участвал в Международна изложба - Орешак (1981)

Carved panel Dragon, wood (walnut), multilayered high-relief carving; 1970s, Jordan Ivanov, village of Oreshak
The item was included in Oreshak International Exhibition '81

МНХЗПИТ ХД И III 45 - Пано резбено „Майстори“, дърво (липа), фигурална композиция, включваща грънчар, ковач, дървостругар, горянин и жена с хурка; 70-те години на XX век, Атанас Димитров, Горна Оряховица. Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1977)

Carved panel Masters, wood (linden), figural composition featuring a potter, a blacksmith, a wood-turner, a goryanin and a woman with a distaff; 1970s, Atanas Dimitrov, Gorna Oryahovitsa
The item was included in Troyan Craftsman Exhibition 77

МНХЗПИТ ХД Б III 53 - Буркан с капак, дърво, изработен на крачен струг, писана украса; около 1960 г., Минко Ралков, мах. Ралчевска, с. Орешак

Jar with a lid, wood, treadle wood-turning lathe, painted decoration; circa 1960, Minko Ralkov, Ralchevska hamlet, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД Б II 8 - Иконостас домашен, дърво, пластична резбена украса - флорални мотиви и кръст, оцветяване в червено и зелено; 1860 г., Никола и Йонко Марангозови, Ново село

Icon-stand, wood, sculpted carving decoration - floral motifs and a cross, red and green colouring; 1860, Nikola and Yonko Marangozovi, Novo Selo

МНХЗПИТ ХД И III 1124 - Лула, дърво, издялана във формата на дракон с ясно оформена глава и люспи; 70-те години на XX век, Стойко Банев, с. Острец

Pipe, wood, dragon shape with extensively carved head and scales; 1970s, Stoyko Banev, village of Ostrets

МНХЗПИТ ХД Б III 58 - Чаша с масивно столче, дърво, струговане; 60-те години на XX век, Христо Мондешки, с. Орешак

Solid footed mug, wood, turning; 1960s, Hristo Mondeshki, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД Б III 103 - Чутура малка със столче, дърво, струговане, украса - пояси с резбени мотиви тип „нокътчета“; 60-те години на XX век, Йонко Пенев, махала Кичура, с. Орешак

Footed mortar, wood, turning, decoration - nail-like carved motifs belt; 1960s, Yonko Penev, Kichtura hamlet, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД И III 170 - Захлупци, дърво (орех), струговане; 70-те години на XX век, Стефан Якимов, с. Орешак

Bowl with tight-fitting lid, wood (walnut), turning; 1970s, Stefan Yakimov, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД И III 425 - Гаванка, дърво (орех), струговане, биконична форма; 80-те години на XX век, Минко Банковски, Троян

Bowl, wood (walnut), turning, biconical shape; 1980s, Minko Bankovski, Troyan

МНХЗПИТ ХД И III 237 - Бъкл за вода, дърво, метал, кожа, бъкларство, богата резбена украса – геометрични и стилизирани флорални мотиви; 70-те години на XX век, Михаил Милев, София. Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1979)

Water vessel, wood, metal, leather, water vessels production (buklarstvo), opulent carved decoration – geometric and simplified floral motifs; 1970s, Mihail Milev, Sofia
The item was included in Troyan Craftsman Exhibition '79

МНХЗПИТ ХД И III 290 - Бъклица, дърво, метал, кожа, бъкличарство, двустранна украса – плитка резба – многолистна розета и горянски холкерен мотив; 70-те години на XX век, Иван Божилев, Баня. Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1978)

Wine vessel, wood, metal, leather, wine vessels production (buklicharstvo), double sided decoration – relief carving – multi-leaf rosette and goryani motif made with iron compasses; 1970s, Ivan Bozhilov, Bankya
The item was included in Troyan Craftsman Exhibition '78

МНХЗПИТ ХД И III 1157 - Солница двойна, дърво (орех), струговане, украса – концентрични повойни линии и плитка резба, дословно копие на стар стругарски образец; 70-те години на XX век, Марин Чонов, с. Видима

Double salt pan, wood (walnut), turning, decoration – concentric swathing lines and relief carving, complete copy of an older item made by turning; 1970s, Marin Chonov, village of Vidima

МНХЗПИТ ХД Б IV 70 - Бъклица, дърво (бук), кожа, струговане, надпис „1865 г.“; изработена през 1865 г. от стругари от Троянския манастир, пирографирана през 1916 г. от Димо Лингорски

Wine vessel, wood (beech), leather, turning, 1865 caption; made in 1865 by turners from Troyan Monastery, pyrography by Dimo Lingorski, 1916

МНХЗПИТ ХД И III 300 - Бъклица, дърво, кожа, струговане, украса – черна пирография, частично оцветена; на челната страна – портрет на бъкличаря Цанко Пенчев, на гръбната страна – фигурална композиция и кратки биографични данни в кръгъл медальон; Мирчо Чуковски, с. Чифлик

Wine vessel, wood, leather, turning, decoration – black pyrography, partially coloured; fore-part – a portrait of the master of wine vessels Tsanko Penchev, back-side – figural composition and short biographical data in a round medallion; Mircho Chukovski, village of Chiflik

Буре за ракия, декоративно, върху въртяща се стойка, дърво (черница), бъчварство, струговане, изработено от гъзи, стегнати с четири метални обръча; 70-те години на XX век, Васил Йовевски, с. Врабево

Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1979)

Brandy cask, ornamental, on a rotating stand, wood (mulberry), cooperery, turning, made of staves bound with four metal rings; 1970s, Vasil Yovevski, village of Vrabevo
The item was included in Troyan Craftsman Exhibition 79

МНХЗПИТ ХД Б V 55 - Шише с дървена обшивка от две части; дърво, стъкло, украса – черна пирография – флорално-геометрични мотиви, образуващи сложни плетеници

Bottle with wooden casing, two parts; wood, glass, decoration – black pyrography – floral and geometric motifs, forming complex knotworks

МНХЗПИТ ХД И III 210 - Бъкл рабаджийски (за качване на кола), дърво, метал, изработен от гъзи, стегнати с два метални обръча и метална халка за окачване; Пъшо Николов, с. Долни Луковит. Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1979)

Water flask (hanged in a cart), wood, metal, made of staves bound with two metal hoops and a metal hook; Pusho Nikolov, village of Dolni Lukovit

МНХЗПИТ ХД И III 280 - Павур за ракия, дърво, изработен от гъзи, стегнати с четири двойни лескови обръча; 60-те години на XX век Христо Русков, Троян

Brandy flask, wood, made of staves bound with four double hazel bush hoops; 1960s; Hristo Ruskov, Troyan

МНХЗПИТ ХД Б V 124 - Пирограф бензинов с кутия, стъкло, гума, метал, дърво; с него са направени първите съвременни пирографирани изделия през 1923 г. от Васил Данчев в с. Орешак

Woodburning (pyrography) tool, powered by petrol, with a box, glass, rubber, metal, wood; used for the making of the first contemporary wood-burned items in 1923 by Vasil Danchev in the village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД Б V 14 - Сервиз за ликьор с въртяща се поставка, дърво, струговане, украса - черна и оцветена пирография - сложни и прости плетеници; ТПК „Стол“

Liquer set on a rotating stand, wood, turning, decoration - black and colour pyrography - simple and complex knotworks; Stol Factory

МНХЗПИТ ХД Б V 1 - Маса декоративна тип „паралия“ комплект с три броя трикраки столчета, дърво, украса - черна и оцветена пирография - плетенично-геометрични орнаменти и концентрично разположени прости и сложни плетеници; ТПК „Стол“

Ornamental paraliya table, set with three three-leg stools, wood, decoration - black and colour pyrography - interlaced and geometry ornaments and concentric simple and complex knotworks; Stol Factory

МНХЗПИТ ХД И III 868 - Кутия, дърво (липа), форма - пресечена пирамида, сглобка - с прави зъби, украса - черна и оцветена пирография - флорални мотиви; 60-те години на XX век, ТПК „Родно изкуство“, с. Орешак

Box, wood (linden), shape - truncated pyramid, joinery method - finger joint, decoration - black and colour pyrography - floral motifs; 1960s, Rodno Izkustvo Factory, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД И III 197 - Умивалник, дърво (акация), метал, изработен от дъги, стегнати с два метални обръча, дървена канела, елипсовиден профил; Пъшо Николов, с. Долни Луковит

Wash-basin, wood (acacia), metal, made of staves, bound with two metal hoops, wooden spigot, oval; Pusho Nikolov, village of Dolni Lukovit

МНХЗПИТ ХД И III 1041 - Уред за чупене на лешници, дърво, дялане, украса - пастирска резба - геометрични мотиви, 70-те години на XX век, Атанас Димитров, Горна Оряховица. Експонатът е участвал в изложба „Троянски майстор“ (1978)

Hazelnuts cracker, wood, whittling, decoration - shepherd's carving - geometric motifs, 1970s, Atanas Dimitrov, Gorna Oryahovitsa. The item was included in Troyan Craftsman Exhibition 78

МНХЗПИТ ХД И III 1063 - Гъдулка, дърво (явор), резбен ажурен завършек, наподобяващ кукерска маска; 70-те години на XX век, Манахил Манахилов, Пловдив

Gadulka, wood (sycamore), carved openwork ending, resembling a mummer's mask; 1970s, Manahil Manahilov, Plovdiv

МНХЗПИТ ХД И III 734 - Прибор за бране на боровинки, дърво, украса - плитки резбени флорални и геометрични мотиви; 70-те години на XX век, ЗМНХЗ - София, Експонатът е участвал в Първи национален панаир - Орешак.

Berry picker, wood, decoration - relief carving with floral and geometric motifs; 1970s, Art Worker's Guild - Sofia. The item was included in Oreshak First National Exhibition.

МНХЗПИТ ХД И III 737 - Чаша овчарска за вода (кутел), дърво, полузатворено устие, профилирана дръжка, украса - плитка резба и дялки; 60-те години на XX век, Владимир Терзиев, София

Water mug, wood, half-closed mouth, shaped handle, decoration - relief carving and cuts; 1960s, Vladimir Terziev, Sofia

МНХЗПИТ ХД И III 1114 - Га̀йда, дърво, кожа, струговане, гравирани украса по главините и свързващите пръстени на ручилото, резбени мотиви по дървените части; 70-те години на XX век, Петко Иванов - ЗМНХЗ Експонатът е участвал в Трети национален панаир - Орешак.

Bagpipe, wood, leather, turning, engraving on the heads and connecting rings of the drone, carved motifs on the wooden parts; 1970s, Petko Ivanov, Art Worker's Guild. The item was included in Oreshak Third National Exhibition.

МНХЗПИТ ХД И III 1099 - Кавал двуставен, дърво, кост, струговане, четири свързващи пръстена, гравирани с геометрични мотиви; 70-те години на XX век, Георги Михов, с. Караново

Three-part kaval (wooden flute), wood, bone, turning, four joining rings, engraved with geometric motifs; 1970s, Georgi Mihov, village of Karanovo

МНХЗПИТ ХД И III 743 - Чаша овчарска за вода, дърво (черница), дялане, дръжката е оформена като тяло на гуцер с антропоморфна глава; 80-те години на XX век; Никола Николов, Враца

Water mug, wood (mulberry), whittling, handle shaped as a lizard with anthropomorphic head; 1980s; Nikola Nikolov, Vratsa

МНХЗПИТ ХД И III 745 - Чаша овчарска за вода, дърво, дялане, пластична зооморфна украса на дръжката; 70-те години на XX век, Стойко Банев, с. Острец Експонатът е участвал във Втори национален панаир - Орешак

Water mug, wood, whittling, plastic zoomorphic decoration on the handle; 1970s; Stoyko Banev; village of Ostrets. The item was included in Oreshak Second National Exhibition.

**МНХЗПИТ ХД Б II 75 - Просфорен печат, евхаристиен, дърво (липа), дялане, резбоване
Последен собственик – отец Константин Попов, с Шипково**

Communion bread stamp, Eucharistic, wood (linden), whittling, carving. Latest owner – Father Konstantin Popov, village of Shipkovo

МНХЗПИТ ХД И III 1140 - Солница двойна, дърво, копаничарство, украса – два пластично оформени гълъба с допрени човчици; 80-те години на XX век, Христо Русков, Троян

Double salt pan, wood, wood bowls production (kopanicharstvo), decoration – two sculpted pigeons touching their beaks; 1980s, Hristo Ruskov, Troyan

МНХЗПИТ ХД И III 773 - Лъжица с вилица, дърво, дялане, профилирани гръжки, украса – геометрични мотиви, изпълнени посредством нагарящ инструмент, патинирани; 60-те години на XX век, ТПК „Родно изкуство“, с. Орешак

Spoon with a fork, wood, whittling, shaped handles, decoration – geometric motifs, made by wood-burning, patinated; 1960s, Rodno Izkustvo Factory, village of Oreshak

МНХЗПИТ ХД И III 1115 - Стол – трон, дърво, кожа, струговани декоративни елементи; 70-те години на XX век, Минко Банковски, Троян

Chair – throne, wood, leather, turned decorative elements, 1970s, Minko Bankovski, Troyan

ХУДОЖЕСТВЕНО МЕТАЛООБРАБОТВАНЕ

ARTISANAL METAL PROCESSING

Металообработването в неговите разновидности се разпределя в 22 еснафа сред които са златарски, бакърджийски, казанджийски, тлюфекчийски, налбантски и пр. В отделни случаи и по различно време някои от тези занаяти са се сливали или прегрупирани.

Историята на българското ковачество е богата и се изразява в обособяването на много дялове, които се означават най-често като „ковачество“, но имат и свои специфични названия. Такива са налбанството, брагварството, кантарджийството, чаръкчийството, ножарството, и др.

Ковашкият занаят е най-разпространеният сред металообработващите занаяти в Троянския край. Предполага се, че е пренесен тук от Ловеч и Габрово през периода на Възраждането. Сред формите на ковашкият занаят се открояват предметите с практическа цел – брагви, ножове, ножици, вериги, ръжени, пиростии, мотики, палешници, обкови и панти на врати, ковашки гвоздеи и др. За естетическите изисквания на времето ковачите изработват и предмети с висока художествена стойност – свещници, закачалки, полилеи. Запазени и до днес са специално изработените за Троянския манастир свещници. Дело на майсторите ковачи са решетките за прозорци на битови, култови и обществени постройките. Те допълват и оформят архитектурния облик на сградите. На естетическите търсения на майсторите е подчинено и създаването на широко разпространените домакински или занаятчийски кантари, чиято предна част често е декоративно оформена.

Развитието на медникарството в Троян сред централните, които, макар и да нямат богат износ на метални произведения, задоволяват достатъчно добре местните нужди. Медникарският еснаф в Троян работи по своя кондика от 1850 г.

Медникарите изработват над 30 вида съдове, предназначени за домашна употреба (синици, сахани, тасове, тапи, тенджерки, капаклии, чаши, джезвета, гюмове, ибрици и др.) и съдове за нуждите на църквата (купи за нафора, менчетата за светена вода, свещници и др.). Тяхно дело са и бояджийските казани и казаните за варене на ракия. Увеличеното изваряване на сливова ракия специализира част от майсторите в изработването на казани – през 40-те години на XIX в. глинени казани изцяло са заменени с медни.

Траките от племето кробизи, обитавало горното течение на реката Азамус (Осъм), изработвали накити от злато, сребро и бронз. Традицията е запазена и през римската епоха, когато е обогатена с нови техники и материали. През Средновековието повечето от украшенията, намерени в Троянския край, са от стъкло, мед, бронз, рядко от сребро.

През втората половина на XIX в. в с. Ново село се оформя златарска чаршия. Първите новоселски майстори учат занаята в Търново, Карлово и Панагюрище. Единични работилници има в Троян и с. Видима. От запазените документи до нас са достигнали имената на двама куюмджии, работили в Троян към 1870 г. – Васил и Лифор, вероятно баща и син.

След Освобождението развитието на златарството в Троян се свързва с имената на братята Илия и Кирил Тотеви. Те отварят работилница към 1900 г. По-големият брат Илия учи занаята в Карлово и Панагюрище. На Балканското изложение в Лондон през 1907 г. получава сребърен медал и диплом за своите златарски изделия. През 30-те години в центъра на града златарска работилница има Минко Стоев Димитров, родом от с. Балабанско.

Повечето от традиционните златарски форми и образци, разпространени в българските земи, се срещат и тук. Сред тях са витите гривни „букалии“, или „кубели“, съставени от две и три части, които са отворени, гривните „ентешли“, състоящи се от множество верижки, съединени при закопчаването, различни видове обици, пръстени. Голямо е разнообразието по форма и украса на пафтите, които са неразделна част от женското облекло. Майсторите златари изработват трепки, прочелници, оковки. От запазените образци на златарството в Троянско има и истински произведения на изкуството като кандила, църковни кръстове, сребърни обкови на книги и обкови за икони.

The metal processing and its varieties divides into 22 guilds such as goldsmith's, coppersmith's, brazier's, gunsmith's, blacksmith's, etc. In some cases and in different periods these trades merge or regroup.

The history of Bulgarian smithery is rich and has many branches with specific names. Among them are the manufacture of horseshoes, axes, scales, knives, etc.

The blacksmith's craft is the most popular one among the metal processing crafts in Troyan and the region. Supposedly, it was brought here from Lovech and Gabrovo during the Revival Period. Among the products of the blacksmiths, the articles with practical usage are distinguished: axes, knives, scissors, chains, spits, trivets, hoes, ploughshares, casings and hinges for doors, nails, etc. For the aesthetic demands of the day, the blacksmiths produce articles with high artistic value – candlesticks, hangers, chandeliers. The candle-holders made especially for the Troyan Monastery are kept to this day. The master blacksmiths have made all window gratings in private, public and religious buildings. They add to and shape the architectural appearance of the buildings. The aesthetic cravings of the artisans have lead to the making of the largely used and popular household/trade scales with decoration on the front.

The development of the coppersmith's trade included Troyan among the centers - although without extensive export of metal works, - which satisfied local needs. The coppersmith's gild in Troyan works in it's own way since 1850.

The coppersmiths make more than 30 types of vessels for household usage: siniya tables, copper plates (sahan, tass), large baking tins, saucepans, copper plates with lids (kapakliya), small copper cups, coffee-pots (dzhezve), cans, ablution pitchers (ibrik), and also church vessels (communion bowls, holy water bowls, candle holders), etc. They also make dyer cauldrons, and rakia distillers. The increased production of plum rakia urges some of the craftsmen to specialize in the distillers' production – in 1940s the potter cauldrons are replaced by copper ones.

The Thracian tribe krobizi from the upper reaches of the river Azamus (Osum) made golden, silver and bronze jewels. The tradition was kept during Roman times, and enriched with new techniques and materials. In medieval times, most of the jewels found around Troyan, were glass, copper, bronze, and rarely silver.

In the second half of 19th c. a gold market emerged in the village of Novo Selo. The first local artisans acquired the craft in Turnovo, Karlovo and Panagyurishte. There were also goldsmith's ateliers in Troyan and the village of Vidima. The names of two goldsmiths from Troyan who worked there circa 1870 are known, due to preserved documents: Vasil and Lifor, probably father and son.

After the Liberation, the development of the goldsmith's trade in Troyan relates to the brothers Iliya Totev and Kiril Totev. They opened their atelier circa 1900. The elder brother Iliya acquired the craft in Karlovo and Panagyurishte. For his gold articles, Iliya was awarded a silver medal and a diploma at the Balkan States Exhibition in London, 1907.

In 1930s, Minko Stoev Dimitrov from the village of Balabansko opened his own gold atelier in downtown Troyan.

Most of the traditional goldsmiths' shapes and samples popular in Bulgaria were present there. Among them the spiral bracelets bukalii or kubelii, consisting of two and three parts which are open, also the enteshii bracelets consisting of various chains, put together near the buckle, various types of earrings and rings. There is great variety in shapes and decoration of the buckles (pafti) – integral part of a woman's attire. The master goldsmiths make pendants, headwear, etc. Among the preserved goldsmith's articles in Troyan region, there are authentic works of arts such as icon-lamps, church crosses, silver casings for books or silver repousse covers for icons.

МНХЗПИТХМ I 38. Пафти с изображение на дървото на живота, XIX в.
Belt buckles with the representation of the Three of life, 19th c.

МНХЗПИТХМ I 144. Пафти с изображение на дървото на живота XIX в.
Belt buckles with the representation of the Three of life, 19th c.

МНХЗПИТХМ I 362. Пръстен, сребро, филигран с гранулация. Майстор Никола Събев, 1982 г.
Ring, silver, filigree with granulation. Master Nikola Subev, 1982

МНХЗПИТХМ I 41. Пафти с изображение на св. равноапостолни Константин и Елена.
Belt buckles with the representation of the Sts. Constantine and Helen Equal-to-the Apostels.

МНХЗПИТХМ VI 30. Калаен павур с изображение на св. Георги, XIX в.
Tin flask (pavur) with the image of Saint George, 19 c.

МНХЗПИТХМ VI 1. Калаен павур, майстор Иван Минков Малчевски, XX в.
Tin flask (pavur), master Ivan Minkov Malchevski, 20 c.

МНХЗПИТХМ III 155. Сахан, бронз, надпис на периферията РУФЕТКАФТАНДЖИ 1735.

Plate (sahan), bronze, inscription on the periphery РУФЕТКАФТАНДЖИ 1735.

МНХЗПИТХМ III 426. Тава за млин с гравирана украса. Изображение на два храма, посветени на св. Георги и на св. Никола, 1895 г.

Pastry baking tin with engraved decoration. Images of two churches with patrons Saint George and Saint Nikola, 1895

МНХЗПИТХМ III 52. Тава с гравирана украса – кръст, овца, дървото на живота и риба. Надпис: Дочо Т. Банковски, 1893 г.

Baking tin with engraved decoration – cross, sheep, the tree of life, and fish. Caption: Docho T. Bankovski 1893.

МНХЗПИТХМ III 140. Сахан, А. Х. ТБ, 1863 г.
Copper plate (sahan), A. H. TB, 1863

МНХЗПИТХМ III 85. Медник за вода с короновани лъвове, 1889 г.

Copper water bucket with crowned lions, 1889.

МНХЗПИТХМ III 3. Медник, с надпис Геро Бакърджи, 1905 г.

Copper water bucket, inscribed Gero Bakurdzhi, 1905

МНХЗПИТХМ I 350. Колие, сребро, филигран с грануляция. Майстор Никифор Стамболийски, 1979 г.

Necklace, silver, filigree with granulation. Master Nikifor Stamboliyski, 1979.

МНХЗПИТХМ IV 265. Кула с капак, Тотю Тотев, 1978 г.

Bowl with a lid, Totyo Totev, 1978

МНХЗПИТХМ IV 168. Котленица за грейна ракия, Димитър Тотев, 1974 г.

Copper jug for brandy (kotlenitsa), Dimitar Totev, 1974

МНХЗПИТХМ I 173. Мира за барут, XIX в.

Powder unit, 19 c.

МНХЗПИТХМ IV 210. Сахан, Майстор Найден Тотев и син Тотю Тотев, 1976 г.

Plate (sahan), master Nayden Totev and his son Totyo Totev, 1976

МНХЗПИТХМ IV 190. Кула, Тотю Тотев, 1990 г.

Copper bowl (tas), Totyo Totev, 1990

МНХЗПИТХМ IV 399. Кана, Тотю Тотев, 1990 г.

Pitcher, Totyo Totev, 1990

МНХЗПИТХМ II 27. Ножица, абагчийска, 1896 г.

Pair of scissors, tailor's, 1896

МНХЗПИТХМ V 109. Свещник, Борис Йонков Иванов, 1979 г.

Candlestick, Boris Yonkov Ivanov, 1979

МНХЗПИТХМ V 16. Прибори за камина, Красимир Венков, 1972 г.

Fireplace accessories, Krasimir Venkov, 1972

МНХЗПИТХМ II 36. Огнищен главнарник, XX в.

Hearth tools (glavnarnik), 20 c.

МНХЗПИТ ХМ V 39. Свещник, III Национален панаир – изложба в с. Орешак, 1974 г., Евгени Делчев и Лъчезар Георгиев.

Candlestick, III National Exhibition – exhibition in the village of Oreshak, 1974, Evgeni Delchev and Luhezhar Georgiev.

МНХЗПИТ ХМ V 35. Свещник, III Национален панаир – изложба в с. Орешак, 1974 г., Евлоги Гьорев.

Candlestick, III National Exhibition – exhibition in the village of Oreshak, 1974, Evlogi Gyorev.

МНХЗПИТ ХМ V 58. Свещник, изложба на СБХ – Ямбол, 1975г.

Candlestick, Exhibition of The Union of Bulgarian Artists – Yambol, 1975

МНХЗПИТХМ V 83. Прибори за камина, Димитър Иванов Тодоров, 1978 г.
Fireplace accessories, Dimitar Ivanov Todorov, 1978

МНХЗПИТХМ IV 57. Самоковски гюм, Найден Тотев, 1971г.
Samokov can (gyum), Nayden Totev, 1971

МНХЗПИТХМ IV 23. Куна с канак, Найден Тотев, 1968г.
Bowl with a lid, Nayden Totev, 1968

МНХЗПИТХМ IV 191. Кана, Тотю Тотев, 1990г.
Pitcher, Totyo Totev, 1990

МНХЗПИТХМ IV 204. Сервиз за бира, Найден Тотев, 1976г.
Beer set, Nayden Totev, 1976

МНХЗПИТ ХМ V 57. Свещник, изложба на СБХ - Ямбол, 1975г.
Candlestick, Exhibition of The Union of Bulgarian Artists - Yambol, 1975

МНХЗПИТХМ V 75. Кутия, Ангел Костов, 1977 г.
Box, Angel Kostov, 1977

МНХЗПИТ ХМ V 127. Ракла, Минко Стоянов, 1984г.
Chest, Minko Stoyanov, 1984

МНХЗПИТХМ IV 242. Сервиз за кафе, Тодор Босев, 1978г.
Coffee set, Todor Bosev, 1978

МНХЗПИТХМ IV 98. Телсия, Найден Тотев, 1972 г.
Baking-dish, Nayden Totev, 1972

МНХЗПИТХМ IV 25. Тава с пластична украса, Найден Тотев, 1968г.
Baking tin with plastic decoration, Nayden Totev, 1968

МНХЗПИТХМ IV 83. Болярски сервиз за вино, Найден Тотев, 1971г.
Boyar wine set, Nayden Totev, 1971

МНХЗПИТХМ IV 39. Сервиз, Найден и Димитър Тотев, 1971г.
Set, Nayden Totev and Dimitar Totev, 1971

МНХЗПИТХМ IV 20. Сервиз за вино, Найден Тотев, 1968г.
Wine set, Nayden Totev, 1968

МНХЗПИТХМ IV 365. Ръкатка, Тодор Босев, 1984 г.
Metal jar with a handle across the opening (rukotka), Todor Bosev, 1984.

МНХЗПИТХМ IV 286. Тас с капак, Тодор Босев, 1979 г.
Bowl (tas) with a lid, Todor Bosev, 1979

МНХЗПИТХМ IV 13. Сахан с пластична украса, Найден Тотев, 1967г.
Copper plate (sahan) with plastic decoration, Nayden Totev, 1967

МНХЗПИТХМ IV 162. Сахан с гравирана украса, Найден Тотев, 1974г.
Copper plate (sahan) with engraved decoration, Nayden Totev, 1974

МНХЗПИТХМ IV 269. Кана, Тотю Тотев, 1978 г.
Pitcher, Totyo Totev, 1978 г.

МНХЗПИТХМ IV 285. Сахан с капак, Тодор Босев, 1979 г.
Copper plate (sahan) with a lid, Todor Bosev, 1979

МНХЗПИТХМ IV 259. Кула с пластична украса, Тотю Тотев, 1978 г.
Bowl with plastic decoration, Totyo Totev, 1978

МНХЗПИТХМ IV 266. Тас, Тотю Тотев, 1978 г.
Bowl (tas), Totyo Totev, 1978

МНХЗПИТХМ IV 26. Тава с пластична и гравирана украса, изработена по повод 100 години от обявяването на Троян за град, Найден Тотев, 1968 г.

Baking tin with plastic and engraved decoration, made to commemorate the 100th anniversary from proclaiming Troyan a town, Nayden Totev, 1968

МНХЗПИТХМ IV 208. Сервиз за вино, Тотю Тотев, 1976 г.

Wine set, Totyo Totev, 1976

КВП 24. Напрестолен кръст, сребро с позлата, филигран, с. Гумощник, XX в.

Throne cross, gilded silver, filigree, village of Gumoshnik, 20th c.

НАРОДНИ ХУДОЖЕСТВЕНИ ТЪКАНИ И ОБЛЕКЛА

ARTISTIC CLOTHS AND CLOTHING

Фонд „Народни художествени тъкани и облекла“ е създаден през 1962 г. В него се съхраняват произведенията на домашното тъкачество, предназначени за облекло, домашна употреба и уредба на жилището от козина, вълна, лен, памук, коноп и коприна, изработени на хоризонтален стан. До 1920 г. във всяка къща има стан, на който троянката тъче платна за ризи, шаяк (груб вълнен плат за облекло), трапезници, ежедневни и обредни пешкири, църковни месали, линейрни и килимени черги, китеници и козаци. Облекло от троянския край, различни етнографски райони на страната и чуждестранни костюми от Япония и Русия.

За Троянския край е характерен сукманеният тип женска носия. Ризата е туникообразна от памук или коноп. Сукманът е обточен с гайтан и се допълва от атлазена антерия, престилка на „гюлове“ и плетени чорапи. През лятото се облича атлазен елек, към който се пришиват кенарени ръкави. През зимата се носи и ментан, подплатен с кожа.

Двупрестилченото облекло е характерно за селата Голяма Желязна и Старо село, където е сезонна лятна носия. Зимата се носи сукман, украсен с гайтан и с разноцветни сукнени правоъгълници по полите и пазвата. Под него се слага риза с богата везана украса по пазвата, ръкавите и полите. Престилката „китеница“ е от домашно тъкан вълнен плат с разноцветни пискюли.

Мъжкото облекло в троянско е чернодрешно. Дрехите се изработват от домашно тъкан шаяк. Носи се с бяла памучна или конопена риза. Потурите са обточени с гайтан по джобовете и крачолите, елекът е богато декориран с черен гайтан. Салтамарката е горна дреха с дълги ръкави и украса от гайтан. Поясът, навуцата и калпакът допълват костюма.

Домашни плетива и ръкоделие, предназначени за декорация на облеклото и дома. Изделия на традиционните занаяти абаджийство (изработване на мъжко и женско горно облекло), кафтанджийство (изработване на горно женско облекло от копринен (атлазен) плат, кожухаро-калпакчийство, кожарство и мутафчийство).

Фондът притежава не малък раздел с приложни тъкани, плетива и кожени изделия, изработени от съвременни майстори от цялата страна. Приложният текстил е от авторски модели на килими, черги, китеници, козаци, пана, плетива и облекла, а също копия и реплики на старинни модели. Фондът е попълван от изложбите конкурси „Троянски майстор“, националните и международни изложения на художествени занаяти в с. Орешак.

Artistic Cloths and Clothing Fund was established in 1962. It features home-woven products meant to be used as clothing, or for usage in and organization of the household. The materials are fur, wool, linen, cotton, hemp and silk, produced on a horizontal loom. By 1920 there was a loom in every household and the housewives from Troyan had woven cloth for shirts, harsh woolen cloth for clothing (shayak), ritual cloths (trapeznik), towels (peshkir) for everyday and ritual usage, church cloths (mesal), linear and carpet rugs, tufted rugs and goat's hair rugs.

Clothing from the area of Troyan, different ethnographic regions from Japan and Russia.

The traditional female costume in Troyan Region includes a soukman. The chemise is tunic-like, made of cotton or hemp. The soukman is braided and features a silk jacket, an apron with roses and knitted stockings. In summer, a silk bodice was used, with attached striped sleeves. In winter, a sheepskin padded mentan was added.

The costume with two aprons is characteristic for the villages Golyama Zhelyazna and Staro selo, where it is a seasonal summer dress. In winter, women wear braided soukmans and colourful cloth rectangles on the skirt and bosom. Under it, the woman wears a chemise with rich embroidery on the bosom, sleeves, and skirt. The apron (kitenitsa) is made of homespun woolen cloth with colourful tassels.

The male costume in Troyan Region is black (chernodreshen). The clothes are made of homespun woolen fabric (shayak). Men wear white cotton or hemp shirts. The pants (potury) are braided around the pockets and legs, and the sleeveless jacket is richly decorated with black braiding. The short outer garment (saltamarka) has long sleeves and braiding. The waistband, leggings (navushta) and fur cap (kalpak) add to the costume.

Knitting-work and handiwork, meant for decoration of the clothing and home. Products of the traditional crafts such as production of outer male and female garment (abadzhiystvo), production of outer female garment from silk (kaftandzhiystvo), production of fur coats and fur caps, leather-working and production of goat skin for transport related products (mutafchiystvo).

The Fund possesses a considerable department of applied fabrics, knitting and leather articles, made by contemporary masters from all over the country. The applied textile is from creative carpet models, rugs, tufted rugs (kitenik), goat skin rugs (kozyak), panels, knitting works, and garments, and also copies of antique models. The Fund is replenished with items from the exhibition competitions under the title Troyan Craftsman, the national and international arts and crafts exhibitions in village of Oreshak.

Моминска носия от Троян

Памук, вълна, кадифе и коприна. Състои се от туникообразна риза, атлазен елек с прикачени кенарени ръкави, висококлинест сукман, престилка на гюлове, колан на кори с лети пафти и шарени чорапи. Забраждането е с копринена ципа, кр. XIX – ср. XX в.

Maiden's costume from Troyan
Cotton, wool, velvet and silk. The costume includes a tunic-like chemise, silk bodice (elek) with attached striped sleeves, visokoklineest soukman (with high wedges), apron decorated with roses, waist-belt woven on bark pads with moulded belt-buckles (pafiti) and colourful stockings. The head is covered with silk cloth, end of 19 – middle of 20 c.

Невестински костюм от Троян

Памук, вълна, кадифе и коприна. Състои се от туникообразна риза, висококлинест сукман, престилка на гюлове, атлазена антерия, ментан подплатен с овча кожа. Забраждането е с два бариша, кр. XIX – ср. XX в.

Bride's costume from Troyan
Cotton, wool, velvet and silk. The costume includes a tunic-like chemise visokoklineest soukman (with high wedges), apron decorated with roses, padded jacket (anteriya), sheepskin padded mentan. The head cover is two cloths (barish), end of 19 – middle of 20 c.

Мъжка празнична носия от Троян

Памук и вълна. Състои се от памучна риза, елек „джамадан“, салтамарка, потури, пояс и калпак, кр. XIX – ср. XX в.

Male festive costume from Troyan
Cotton and wool. The costume includes a cotton shirt, dzhamadan sleeveless jacket (elek), short outer garment (saltamarka), pants with broad bottom (potouri), waist-band (poyas) and fur-cap (kalpak), end of 19 – middle of 20 c.

Празнична моминска носия от с. Голяма Желязна, Троянско
Памук и вълна. Състои се от туникообразна риза белушка, сукман сукненик, престилка „китеница“, колан на кори с лети пафти и клашник, шарени чорапи. Венецът е от боядисана в червено вълна и разноцветни сукнени ивици, които завършват с пискюли от вълнена прежда, кр. XIX – ср. XX в.

Festive maiden's costume from village of Golyama Zhelyazna, Troyan Region
Cotton and wool. The costume includes a tunic-like chemise (belushka), soukman (suknenik), apron (kitenitsa), waist-belt woven on bark pads with moulded waist-buckles (pafiti) and short woolen outer garment (klashnik), and colourful stockings. The headdress is made of wool dyed in red and cloth stripes in different colours with woolen tassels at the ends, end of 19 – middle of 20 c.

Носия на подявка от с. Голяма Желязна, Троянско
Памук и вълна. Състои се от риза белушка, наръкавници, сукман средник, престилка китеница с пумпали, колан на кори с лети пафти, късак и шарени чорапи. Забраждането е с месал – бяла памучна кърпа с цветно прешарване, кр. XIX – ср. XX в.

Unmarried younger sister's (podyavka) costume from village of Golyama Zhelyazna, Troyan Region
 Cotton and wool. The costume includes a chemise (belushka), sleeves (narukavnik), soukman (serednik), apron (kitenitsa) with woolen tassels, waist-belt woven on bark pads with moulded waist-buckles (pafiti), short outer garment (kusak) and colourful stockings. The head cover is home-woven white cloth (mesal) with colourful streaks, end of 19 – middle of 20 c.

Невестинска носия от с. Голяма Желязна, Троянско
Памук и вълна. Състои се от риза бърчанка, наръкавници, сукман сукненик, престилка китеница, колан зунита с лети пафти и долакатанка. Забраждането е с месал, домашно тъкана бяла кърпа, кр. XIX – ср. XX в.

Bride's costume from village of Golyama Zhelyazna, Troyan Region
 Cotton and wool. The costume includes a chemise (burchanka), sleeves (narukavnitsi), soukman (suknenik), apron (kitenitsa), waistband (zunitsa) with moulded belt-buckles (pafiti) and cuffs (dolakatanka). The head cover is a home-woven white cloth (mesal), end of 19 – middle of 20 c.

Лятна женска носия от с. Голяма желязна, Троянско
Памук и вълна. Състои се от туникообразна риза белушка, елек, задна престилка – вълненик и китена престилка с пумпали, колан „зунита“ с лети пафти и чорапи на гюлове. Забраждането е с месал – домашно тъкана бяла кърпа с прешарване в червено, кр. XIX – ср. XX в.

Summer female costume from Village of Golyama Zhelyazna, Troyan Region
 Cotton and wool. The costume includes a tunic-like chemise, bodice (elek), back apron (vulnenik) and apron (kitenitsa) with woolen tassels, waist-belt (zunitsa) with moulded belt-buckles (pafiti) and stockings with roses. The head is covered with home-woven white cloth (mesal) with red streaks, end of 19 – middle of 20 c.

Черга „на муски“. Вълна и памук. Техника лита и късана. Геометрична украса. гр. Троян, 1883 г. Инв. N B III 82
 Rug with rhombus design pattern (muski). Wool and cotton. Wrap-and-weft (lita) and over the threads technique. Geometric decoration, Troyan, 1883. Item number: B III 82

Черга „на облаци“
Вълна. Четворна техника. Троян, нач. XX – ср. XX в.
Размери: 348 x 116 см.
Инв. N B III 286

Cloud Patterns rug
Wool. Fourfold technique. Troyan, early to mid 20 c.
Dimensions: 348 x 116 cm
Item number: B III 286

Черга „на очички“
Вълна и памук. Техника късана. Геометрична украса.
гр. Троян, 1883 г.
Размери: 185 x 117 см.
Инв. N B III 323

Eyes Pattern rug
Wool and cotton. Over the threads technique. Geometric
decoration. Troyan,
Dimensions: 185 x 117 cm
Item number: B III 323

Килимена черга „на ножове“
Вълна. Късана техника. Изработена от
Мария Червенкова. Троян, 1894 г.
Размери: 196 x 108 см.
Инв. N B III 335

Knife Patterns rug
Wool. Weaving over the threads technique. Made by
Maria Chervenкова. Troyan, 1894
Dimensions: 196 x 108 cm
Item number: B III 335

Китеник „Шипковия“
Вълна и памук. Връзвана техника. Флорална украса. с.
Орешак, Троянско, ср. XX в. Размери: 190 x 110 см. Инв. N
B III 343

Shipkovia tufted rug
Wool and cotton. Knots tying technique. Floral decoration.
Village of Oreshak, Troyan Region, mid 20 c.
Dimensions: 190 x 110 cm. Item number: B III 343

Китеник „Карамфилите“
Вълна и памук. Връзвана техника. Изработен от
Невена Дочева, с. Старо село, Троянско. Втората
половина на XX в. Размери: 223 x 110 см. Инв. N B III 518

The Carnations tufted rug
Wool and cotton. Knots tying technique. Made by Nevena
Docheva, village of Staro Selo. Second half of 20 c.
Dimensions: 223 x 110 cm. Item number: B III 518

Китеник „Пауните“
Вълна и памук. Връзвана техника. Троян, нач. XX – ср. XX в. Размери: 200 x 120 см. Инв. N B III 130

Peacocks tufted rug (kitenik)
Wool and cotton. Knots tying technique, early to mid 20 c. Dimensions: 200 x 120 cm. Item number: B III 130

Пешкир
 Тъкан памучна. Техника лита и на кори. Геометрична украса. гр. Троян, нач. - ср. ХХв.
 Размери: 88 x 36 см.
 Инв. N B IV 38

Towel (peshkir)
 Cotton fabric. Wrap-and-weft (lita) and on bark pads technique. Geometric decoration. Troyan, early to mid 20 c.
 Dimensions: 88 x 36 cm
 Item number: B IV 38

Пешкир
 Памучна тъкан. Лита и късана техника. Ново село (гр. Априлци), нач. ХХ - ср. ХХ в.
 Размери: 100 x 36 см.
 Инв. N B IV 78

Towel (peshkir)
 Cotton. Wrap-and-weft (lita) and over the threads technique. Novo Selo (town of Apriltsi), early to mid 20 c.
 Dimensions: 100 x 36 cm
 Item number: B IV 78

Мингерлък
 Вълна и памук. Късана техника. Троян, нач. ХХ - ср. ХХ в.
 Размери: 260 x 100 см.
 Инв. N B III 456

Sofa seats (minderluk)
 Wool and cotton. Fourfold and over the threads technique. Troyan, early to mid 20 c.
 Dimensions: 260 x 100 cm
 Item number: B III 456

Кърпа за пояс

Тъкан памучна. Техника лита и на кори. Линеарна и геометрична украса. с. Голяма Желязна, Троянско, нач. – ср. ХХв. Размер: 70 x 26 см. Инв. N B IV 383.

Towel (peshkir)

Cotton fabric. Wrap-and-weft (lita) and on bark pads technique. Geometric decoration, village of Golyama Zhelyazna, Troyan Region, 20 c. Dimensions: 70 x 26 cm. Item number: B IV 383

Пешкир

Тъкан памучна. Четворна техника. Линеарна украса. гр. Троян, нач. – ср. ХХв. Размер: 82 x 37 см. Инв. N B IV 462

Towel (peshkir)

Cotton fabric. Fourfold technique. Linear decoration. Troyan, early to mid 20 c. Dimensions: 82 x 37 cm. Item number: B IV 462

Пешкир

Бабчена памучна тъкан. Четворна техника. Троян, 1910 г. Размери: 103x 47 см. Инв. N B IV 464

Cotton fabric (babchena). Fourfold technique. Troyan, 1910
Dimensions: 103x 47 cm
Item number: B IV 464

Пешкир

Памук и коприна. Техника лита и ажур. Троянски манастир, с. Орешак, нач. ХХ – ср. ХХ в. Размер: 82 x 37 см. Инв. N B IV 272

Towel (peshkir)

Cotton and silk. Wrap-and-weft (lita) and hemstitched technique. Troyan monastery, village of Oreshak, early to mid 20 c. Dimensions: 82 x 37 cm. Item number: B IV 272

Пешкир

Памучна тъкан. Лита и ажурна техника. Троян, нач. ХХ – ср. ХХ в. Размери: 99 x 37 см. Инв. N B IV 426

Towel (peshkir)

Cotton. Wrap-and-weft (lita) and hemstitch technique. Troyan, early to middle 20 c. Dimensions: 99 x 37 cm
Item number: B IV 426

Пешкир

Тъкан копринена. Техника лита и ажур, с. Лешница, гр. Ловешко. Размери: 142 x 48 см. Инв. N B V 19

Towel (peshkir)

Silk. Wrap-and-weft (lita) and hemstitched technique, village of Leshnitsa, Lovech Region, Dimensions: 142 x 48 cm
Item number: B V 19

Пешкир

Тъкан копринена. Техника лита и ажур. гр. Кнежа, 1922 г. Размери: 100 x 40 см. Инв. N B V 38

Towel (peshkir)

Silk fabric. Wrap-and-weft (lita) and hemstitched technique. Knezha, 1922. Dimensions: 100 x 40 cm. Item number: B V 38

Плетени чорапи
Вълна. Плетени на пет куки. Украсени с геометрични и флорални мотиви.
Инв. N Г V 14

Stockings
 Wool. Knitted with five needles. Decorated with geometric and floral motifs.
 Item number: Г V 14

Чорапи
Вълнена прежда. Изработени от Стойка Ашкова. с. Говедарци, Софийско, 1979 г.
Инв. N З II 469

Stockings
 Woolen thread. Knitted with five needles. Geometric decoration. Made by Stoyka Ashkova, village of Govedartsy, Sofia Region, 1979. Item number: 3 II 469

Плетени чорапи
Вълна. Плетени на пет куки. Флорална и зооморфна украса. С надпис: „Спомен от 1914 г.“
Инв. N Г V 39

Stockings
 Wool. Knitted with five needles. Floral and zoomorphic decoration. Caption: Memory from 1914.
 Item number: Г V 39

Черга
Вълна и памук. Лита техника. Линеарна украса.
Изработена от Асен Христов, София, 1981 г.
Размери: 128 x 76 см. Инв. N З II 486

Rug
 Wool and cotton. Wrap-and-weft (lita) technique. Linear decoration. Made by Asen Hristov, Sofia, 1981
 Dimensions: 128 x 76 cm. Item number: 3 II 486

Чорапи „на лимони“
Вълна. Плетени на четири куки. Украсени на лимони.
Инв. N Г V 104

Stockings
 Wool. Knitted with five needles. Lemon pattern decoration.
 Item number: Г V 104

Възглавница
Вълна и памук. Техника на кори. Флорална, зооморфна и геометрична украса. гр. Троян, нач. - ср. XX в.
Размери: 84 x 41 см. Инв. N B III 299

Cushion
 Wool and cotton. On bark pads technique. Floral, zoomorphic and geometric decoration. Troyan, early to mid 20 c.
 Dimensions: 84 x 41 cm. Item number: B III 299

Черга „на ножове“
Вълна и памук. Техника късана. Геометрична украса.
Изработена от Мария Банчевска, с. Шипково, Троянско.
Размери: 365 x 145 см. Инв. N З II 522

Rug with knife patterns
 Wool and cotton. Over the threads technique. Geometric decoration. Made by Maria Banchevska, village of Shipkovo, Troyan Region, 1986. Dimensions: 365 x 145 cm. Item number: 3 II 522

Черга „на макази“

Вълна и памук. Четворна и късана техника. Изработена от Мария Ковачева, гр. Троян, 1986 г. Размери: 213 x100 см. Инв. N 3 II 527

Scissors Pattern rug (makazi)

Wool and cotton. Fourfold and over the threads technique. Made by Maria Kovacheva, Troyan, 1986
Dimensions: 213 x100 cm. Item number: 3 II 527

Дамска чанта

Свинска кожа. Щампована украса и ресни. Изработена от Йордан Костов, гр. София, 1978 г. Инв. N A V 19

Handbag

Pigskin. Printed decoration and tassels. Made by Jordan Kostov, Sofia, 1978. Item number: A V 19

Чанта-торба

Велур и кожа. Украса от птича кожа. Изработена от Венета и Марин Цаневу, гр. Шумен, 1981 г. Размер: 20 x 15 см. Инв. N A V 28

Bag

Velvet and leather. Bird skin decoration. Made by Veneta and Marin Tsanevi, Shumen, 1981. Dimensions: 20 x 15 cm
Item number: A V 28

Дамска чанта

Кожа. Изработила Милена Йорданова - Леви, София, 1979 г. Размери: 16 x 25 см., d. 19 см. Инв. N 3 II 389

Handbag

Leather. Made by Milena Yordanova-Levi, Sofia, 1979
Dimensions: 16 x 25 x 19 cm
Item number: 3 II 389

Павур

Кожа. Изработен от Милена Йорданова - Леви. София, 1979 г. Размери: 25 x 10 x 10 см. Инв. N 3 II 390

Flask (pavur)

Leather. Made by Milena Yordanova-Levi. Sofia, 1979
Dimensions: 25 x 10 x 10 cm. Item number: 3 II 390

Китениче
Вълна и памук. Връзвана техника. Геометрична украса.
Изработено в ТПК „Постоянство“, гр. Троян, 1967 г.
Размери: 140 x 70 см. Инв. N 3 II 50

Small tufted rug
 Wool and cotton. Knots tying technique. Geometric decoration. Made in Postoyanstvo Factory, Troyan, 1967
 Dimensions: 140 x 70 cm. Item number: 3 II 50

Китениче
Вълна и памук. Връзвана техника. Геометрична украса.
Изработено в ТПК „Постоянство“, гр. Троян, 1967 г.
Размери: 145 x 70 см. Инв. N 3 II 30

Small tufted rug
 Wool and cotton. Knots tying technique. Geometric decoration. Made in Postoyanstvo Factory, Troyan, 1967
 Dimensions: 145 x 70 cm. Item number: 3 II 30

Торба за гайда
Кожа и кост. Изработена от Йордан Костов, София, 1981 г.
Рамери: 60 x 18 см. Инв. N A V 22

Bag for pipe
 Leather and bone. Made by Yordan Kostov, Sofia, 1981
 Dimensions: 60 x 18 cm. Item number: A V 22

Дисаги
Кожа. Ръчна изработка. Украсата е апликирана.
гр. Килифарево, Търновско, XX в. Инв. N E I 5

Saddlebags
 Leather. Handmade. Appliqued ornamentation. Kilifarevo, Turnovo Region, 20c. Item number: E I 5

Китеник „Розите“

Вълна и памук. Връзвана техника. Изработен в ТПК „Постоянство“. Троян, 1973 г. Размери: 209 x 150 см. Инв. N 3 II 124
 The Roses tufted rug
 Wool and cotton. Knots tying technique. Made in Postoyanstvo Factory, Troyan, 1973. Dimensions: 209 x 150 cm. Item number: 3 II 124

Торба
Вълнена. Техника четворна и на кори. Геометрична украса. Изработена от Недка Станкова, гр. Стара Загора, 1974 г. Размери: 35 x 30 см. Инв. N 3 II 190

Bag
Woolen. Fourfold and on bark pads technique. Geometric decoration. Made by Nedka Stankova, Stara Zagora, 1974
Dimensions: 35 x 30 cm. Item number: 3 II 190

Торба
Вълнена. Техника четворна и на кори. Флорална украса. Изработена от Виолета Гъркова, гр. Велико Търново, 1978 г. Размери: 32 x 31 см. Инв. N 3 II 284

Bag
Woolen. Fourfold and on bark pads technique. Floral decoration. Made by Violeta Gurkova, Veliko Turnovo, 1978
Dimensions: 32 x 31 cm. Item number: 3 II 284

Пано „Кошничка“
Плътст. Флорална украса. Изработено от Мария Бодурова, гр. София, 1978г. Размери: 90 x 72 см. N 3 II 328

Small Basket panel
Felt. Floral decoration. Made by Maria Bodurova, Sofia, 1978
Dimensions: 90 x 72 cm. Item number: 3 II 328

Месал
Вълна и памук. Техника четворна и на кори. Изработен от Мария Банчевска. с. Шипково, Троянско, 1982 г. Размери: 85 x 66 см. Инв. N 3 II 493

Cloth (mesal)
Wool and cotton. Fourfold and on bark pads technique. Made by Maria Banchevska, village of Shipkovo, Troyan Region, 1982. Dimensions: 85 x 66 cm. Item number: 3 II 493

Килимче чипровско
Вълна и памук. Късана техника. Флорална украса, ср. на XX век. Размери: 166 x 100 см. N 3 II 480

Chiprovtsi rug
Wool and cotton. Over the threads technique. Floral decoration, mid 20 c. Dimensions: 166 x 100 cm. Item number: 3 II 480

Месал
Вълна и памук. Четворна и късана техника. Изработен от Стойка Ашкова, с. Говедарци, Софийско, 1971 г. Размери: 127 x 78 см. Инв. N 3 II 80

Cloth (mesal)
Wool and cotton. Fourfold and over the threads technique. Made by Stoyka Ashkova, village of Govedartsi, Sofia Region, 1971. Dimensions: 127 x 78 cm. Item number: 3 II 80

Пано „Сурвакница“
Памук и вълна. Техника фъкана. Украса стилизирана сурвакница. Изработено от Ивanka Киркова, гр. София, 1977 г. Инв. N 3 II 279

Survaknitsa panel
Cotton and wool. Shearing technique. Decoration – simplified decorated stick (survaknitsa). Made by Ivanka Kirkova, Sofia, 1977. Item number: 3 II 279

Капанско „пъстрине“
Вълна и памук. Пъртена тъкан. Изработено от Христина Иванова, Разград, 1981 г. Размери: 130 x 57 см. Инв. N 3 II 481

Covering (pustrine)
Wool and cotton. Rug fabric (purtena). Made by Hristina Ivanova, Razgrad, 1981. Dimensions: 130 x 57 cm. Item number: 3 II 481

ОРЪЖИЕ

WEAPONRY

Фонд „Оръжие“ е създаден през 1971 г. В него се съхранява хладно и огнестрелно оръжие – историческо и майсторска изработка. Майсторското оръжие е прецизна изработка на копия и реплики на стари образци, на оръжейници от цялата страна, богато украсено с различни техники – инкрустация, гравюра и ажур. Използваните материали за декоративните елементи и украсата са месинг, бронз, сребро, мед и седеф.

Weaponry Fund was established in 1971. It contains cold steel and firearms, traditional weaponry and artisan works. The latter are fine samples of copies and replicas of ancient models made by armourers from the whole country, richly decorated using various techniques – inlaid work, engraving, and open-work. The materials used for the decorative elements and ornamentation are brass, bronze, silver, copper and mother-of-pearls.

Пистолет

Пистолет с капсулен механизъм, немски тип. Дърво и месинг. Инкрустации по дървените части със сребърна и медна тел и седеф – животински, растителни и геометрични елементи. Изработил Дяanko Дянкoв. Априлци, 1977 г.
Размери: г. на цевта 51 см.; г. 72 см. Инв. N O x 77

Pistol

Caplock mechanism pistol, German type. Wood and brass. Inlaid work in on the wooden parts, silver and copper wire and mother-of-pearl – zoomorphic, plant and geometrical elements. Made by Dyanko Dyankov, Apriltsi, 1977.

Dimensions: barrel length 51 cm; length 72 cm.

Item number: O x 77

Пистолет

Пистолет кремъчен с колесен искров механизъм и цев тромблон. Западноевропейски (германски) тип. Месинг с позлата по металните части и цевта. Шомполът е витлообразен. Гравюри по цевта, плочката на механизма и сферичния край на дръжката. По дървената част – инкрустации. Изработил Здравко Костов. Плевен, 1987 г. Размери: дължина 25 см.; дължина цевта 15 см. Инв. N 0 x 54

Pistol

Flintlock pistol with wheellock striking ignition mechanism and tromblone barrel. Western European (German) type. The metal parts and the barrel are covered with gilded brass. Propeller-like ramrod. Engravings on the barrel, the mechanism plate and the spherical end of the handle. Inlays on the wooden part. Made by Zdravko Kostov. Pleven, 1987. Dimensions: length 25 cm; barrel length 15 cm. Item number: 0 x 54

Пистолет

Пистолет кремъчен, арнаутски, тип. Дръжката е източена, без „топуз“, завършва конично. Кремъчният механизъм е от испански тип. Пистолетът е облечен изцяло в сребро и с гравирани растителни мотиви. Спусковата скоба е от масивно сребро. Калибър 16. Изработил Здравко Костов. Плевен, 1989 г. Размери: д. на цевта 33 см.; г. 51.3 см. Инв. N 0 x 74

Pistol

Flintlock pistol, Arnaut type. The handle is elongated, without a ball (topuz), with conic ending. The pistol is silver, and with plant motifs. The trigger guard is made by solid silver. 16 calibre. Made by Zdravko Kostov, Pleven, 1989. Dimensions: barrel length 33 cm; length 51.3 cm. Item number: 0 x 74

Рог за барут

Рог и месинг. Декорация гравирани от месингови геометрични елементи, които образуват стилизиран растителен мотив. Запушалката от тъмно дърво с месингова халка. Изработил Дяanko Дянкoв, Априлци, 1977 г. Размери: д. 24 см. Инв. N 0 x 59

Powder horn

Horn and brass. Engraved decoration consisting of brass geometric elements forming a simplified plant motif. The cap is dark wood with brass loop. Made by Dyanko Dyankov, Apriltsi, 1977. Dimensions: length 24 cm. Item number: 0 x 59

Рог за барут

От тъмно сива кост. Капачка дървена с инкрустирана месингова тел и вдълбана кръгла замба. Гривните са с гравюри, а от двете страни са набити месингови топчета оформящи кръст. Запушалката е от дърво с коничен месингов връх. Изработил Павлин Павлов, Плевен, 1985 г. Размери: д. 24 см. Инв. N 0 x 72

Powder horn

Grey bone. Wooden cap with encrusted and cut in round puncher. The rings are with engravings, and there are brass balls inserted in the two sides. The cap is made of wood with cone-shaped brass top. Made by Pavlin Pavlov, Pleven, 1985. Dimensions: length 24cm. Item number: 0 x 72

Пистолет

Пистолет кремъчен, двуцевен. Ударни механизми от френски тип. Цевите са гравирани. Дървената част е орехова, с инкрустации. Топуза е обкован със сребро, на гърба му е вкопана декоративна сребърна плочка с преплетени инициали „Е. К“. Под цевите е моделиран декоративен шомпол. Калибър 15. Изработил Здравко Костов. Плевен, 1983 г. Размери: д.на цевта 28,5 см.; г. 49 см. Инв. N 0 x 50

Pistol

Flintlock pistol, double barrel. French type trigger mechanism. Engraved barrels. Walnut wooden parts, with inlaid elements. The ball of the handle (topuz) is silver-faced, with cut-in silver plate at the back, and intertwined initials E. K. With a decorative cleaning rod mounted under the barrels. 15 calibre. Made by Zdravko Kostov, Pleven, 1983. Dimensions: barrel length 28.5 cm; length 49 cm. Item number: 0 x 50

Паласка за фишеци

Метал и посребрен месинг. Лицето е изпълнено с релефни декоративни елементи. Капачката е на панти, монтирани на горния ръб на задната стена. Капачето е с триъгълна ажурна дръжка. Изработил Павлин Павлов, Плевен, 1989 г. Размери: височина 11.5 см.; ш.10 см. Инв. N 0 x 57

Squib cartridge

Metal and silver-plated brass. With raised decorative elements on the face. The lid is mounted on hinges at the upper edge of the back wall and has an open-work handle. Made by Pavlin Pavlov, Plevan, 1989. Dimensions: h. 11.5 cm; w. 10 cm. Item number: 0 x 57

Пистолет

Кремъчен пистолет с колесен (ротационен) искров механизъм, испански тип. Дървената част е изцяло покрита с инкрустирани декоративни елементи от материал, имитиращ слонова кост. Растителни мотиви и животински фигури. Изработил Йоцко Йоцов. Перник, 1979 г.

Размери: д. на цевта 38.5 см.; д. 63 см. Инв. N 0 x 76

Flintlock pistol

With wheellock (rotating) striking ignition mechanism, Spanish type. The wooden part is covered with encrusted decorative elements, imitation of ivory. Plant motifs and animal figures. Made by Yotso Yotsov, Pernik, 1979.

Dimensions: barrel length 38.5 cm; length 63 cm.

Item number: 0 x 76

Арбалет

Реплика на средновековен западноевропейски тип. Орех и стомана. Инкрустиран с декоративни животински, растителни и геометрични елементи. Изработил Йоцко Йоцов. Перник, 1986 г. Размери: д. 74 см.; д. на лъка с тетивата 68.5 см. Инв. N 0 x 108

Cross-bow

Copy of a Western European original from the Middle Ages. Walnut and steel. Inlaid with decorative zoomorphic, plant and geometrical elements. Made by Yotso Yotsov, Pernik, 1986. Dimensions: length 74 cm; length of the bow with the string 68.5 cm. Item number: 0 x 108

ГРАДСКА КЪЩА

TOWN HOUSE

Фонд „Градска къща“ не е сред основните фондове и се различава от спецификата на Музея на занаятите. В него се съхраняват около 250 джвижими културни ценности, акцентиращи върху знаците на модерността в ежедневието и празничността на троянци в началото на ХХ век.

Сред тях са мебели, предмети от бита, сервизи, списания, албуми, ръкоделия, облекла, илюстриращи промените, които, макар и бавно, настъпват в градския бит и имат символно значение в процесите на създаване на градски социокултурни модели на поведение. Появяват се радиоапарати, грамофони, шевни машини, лека виенска мебел, ютици, показващи познания за битовата култура в Европа на някои богати фамилии, както и техните финансови възможности. Скъпите сервизи за хранене от порцелан, стъкло и сребро са белег на нов обществен статус и престиж.

Троянецът, макар и бавно, заменя паралията и трикраките столчета с висока маса и столове виенски стил, горянската ракла – с гардероб, водника – с бюфет, керамичните съдове – с порцеланови сервизи за храна и кафе, огнището – с печка, иглата – с шевна машина.

Макар тези вещи първоначално да присъстват само в богатите домове, все пак показват западноевропейското влияние в домашното обзавеждане и бит.

Town House Fund is not among the primary funds of The Arts and Crafts Museum and differs from its specific character. The Fund contains about 250 artefacts, focused on the modernity signs in both every day and festive life of the Troyan inhabitants in the beginning of 20 c.

Among the artefacts, there are pieces of furniture, household objects, dinner sets, magazines, handiworks, and garments illustrative of the changes which – although slowly – began entering the urban household and were symbolic in the processes of creating urban sociocultural behavior models. Radio receivers, gramophones, sewing machines, light Vienna pieces of furniture, and irons appear, demonstrating the awareness of certain wealthy families and their interest towards the household culture in Europe, as well as their financial capacity. The expensive dinner sets made of porcelain, glass and silver mark new social status and prestige.

The locals eventually have substituted the low paraliya table and the three-leg stools with dinner table and Vienna style chairs, the goryani chest – with wardrobes, the vodnik niche – with cupboards, the earthenware – with porcelain dinner and coffee sets, the hearth – with stoves, the needle – with sewing machines.

Although initially these objects were present in rich townsmen's houses, they surely indicate the Western European influence in the household furniture and everyday life.

Гк 115 - Шише с поставка с оплетка от мъниста, образувачи геометрични и флорални мотиви

Bottle on a stand with beadwork braid forming geometric and floral patterns

Гк 15 - Каничка за ликьор, стъкло, метал, украса - пластичен флорален мотив

Liquor-jug, glass, metal, decoration - plastic floral motifs

Гк 114 - Сервиз за ликьор, стъкло, метал, състои се от шест чашки и поставка от алпака с висока гръжка

Liquor set, glass, metal, contains six little glasses and an alбата holder with high handle

Гк 13 - Виенски стол, дърво, текстил, тапицерия и струговани елементи, резбена украса

Vienna chair, wood, textile, upholstery and turned elements, carved ornaments

Гк 71 - Огледало с дървена рамка, дърво, стъкло, украса - резбовани и струговани елементи

Wooden framed mirror, wood, glass, decoration - carved and turned elements

Гк 62 - Табли за легло, метал, рисувана пейзажна украса

Headboards, metal, landscape drawing

Гк 125; Гк 127 - Табли, метал, с ликовете на царица Йоанна и цар Борис III

Trays, metal, with the images of Tsaritsa Giovanna and Tsar Boris III

Гк 222 - Възглавница елипсовидна с атлазена калъфка, украсена с дантела и брогерия

Pillow, oval, with satin case, decorated with lace and embroidery

Гк 211 - Перде от фино памучно платно с вмъкната машинна дантела

Curtain of fine cotton cloth with put-in machine lace

Гк 185 - Калъфка от памучен плат с ръчно изработена дантела

Pillow-case of cotton cloth with hand-made lace

Гк 183 - Сервиз за кафе, баварски порцелан със златни мотиви

Coffee set, Bavarian porcelain with golden motifs

Гк 180 - Сервиз за ликьор, стъкло, състои се от четири чаши с гарафа; комбинация от прозрачно и цветно стъкло

Liquer set, glass, contains four glasses with a carafe; combination between transparent and colored glass

П 50 - Радиоприемник
Radio receiver

Гк 232 - Шевна машина "Singer", крачна, дърво, метал
Sewing machine Singer, treadle, wood, metal

Гк 94 - Сгъваема маса за поднасяне на сладко, дърво, метал, от дома на Спас БалеВСки (1887 - 1925)
Folding table for serving jam, wood, metal, from Spas Balevski's home (1887-1925)

ИЗОБРАЗИТЕЛНО И ПРИЛОЖНО ИЗКУСТВО

FINE AND APPLIED ARTS

Фонд „Изобразително и приложно изкуство“ е един от основните раздели в Музея на занаятите. Съдейки от инвентарната книга комплектуването на фонда е започнало през 1964 г. Фондът е съставен от няколко раздела – иконография, живопис, графика, скулптура, декоративна пластика, научно-спомогателен фонд. Общият брой на фондовите единици е над 1300.

Във фонда се съхранява голяма част от художественото наследство на Иван Шошков, творби на Бочо Донеv, Петър Хаджиев, Пенчо Балкански, Иван Пеевски. Избрани техни работи представят пред музейната публика фонд „Изобразително и приложно изкуство“ и развитието на Троянския край в музейната експозиция „Троянски живописци 1904–2002 г.“.

Други имена, чиито творби са притежание на Музея на занаятите са: Цвятко Дочев, Радослав Филипов, Теофан Сокеров, Иван Филчев, Григор Първев, Цочо Стоянов, Милко Диков, Стоян Врацов, Енчо Ганковски, Здравко Манолов, Пенчо Кулеков, Васил Захариев, Александер Божинов, Димитър Казаков, Венко Колев, Борис Ненков, Иван Варчев, Дочо Терзиев, Николай Павлович, Пенчо х. Найденов и др.

Fine and Applied Arts Fund is among the primary departments in The Arts and Crafts Museum. According to the inventory book, the Fund was established in 1964. It has several sections: Iconography, Fine Arts, Graphics, Sculpture, Decorative Plastics, and Science-and-subsidiary Fund. There are over 1300 units in the collection.

The Fund treasures the better part of the artistic heritage by Ivan Shoshkov, works by Bocho Donev, Petur Hadzhiev, Pencho Balkanski, Ivan Peevski. Their selected works present the Fine and Applied Arts Fund in front of the audience and show the development of Troyan Region in Troyan Painters 1904–2002 Museum exposition.

Other artists whose works are owned by The Arts and Crafts Museum are as follows: Tsvyatko Dochev, Radoslav Filipov, Teofan Sokеров, Ivan Filchev, Grigor Purbev, Tsocho Stoyanov, Milko Dikov, Stoyan Vratsov, Encho Gankovski, Zdravko Manolov, Pencho Kulekov, Vasil Zahariev, Alexander Bozhinov, Dimitar Kazakov, Venko Kolev, Boris Nenkov, Ivan Vrachev, Docho Terziev, Nikolay Pavlovich, Pencho h. Naydenov, etc.

Ж I 138 – „Женски портрет”, масло, автор Иван Шошков.

Woman's Portrait, oil, author Ivan Shoshkov.

Ж I 162 – „Селска мадона”, масло, автор Иван Шошков, 1944 г.

Rural Madonna, oil, author Ivan Shoshkov, 1944

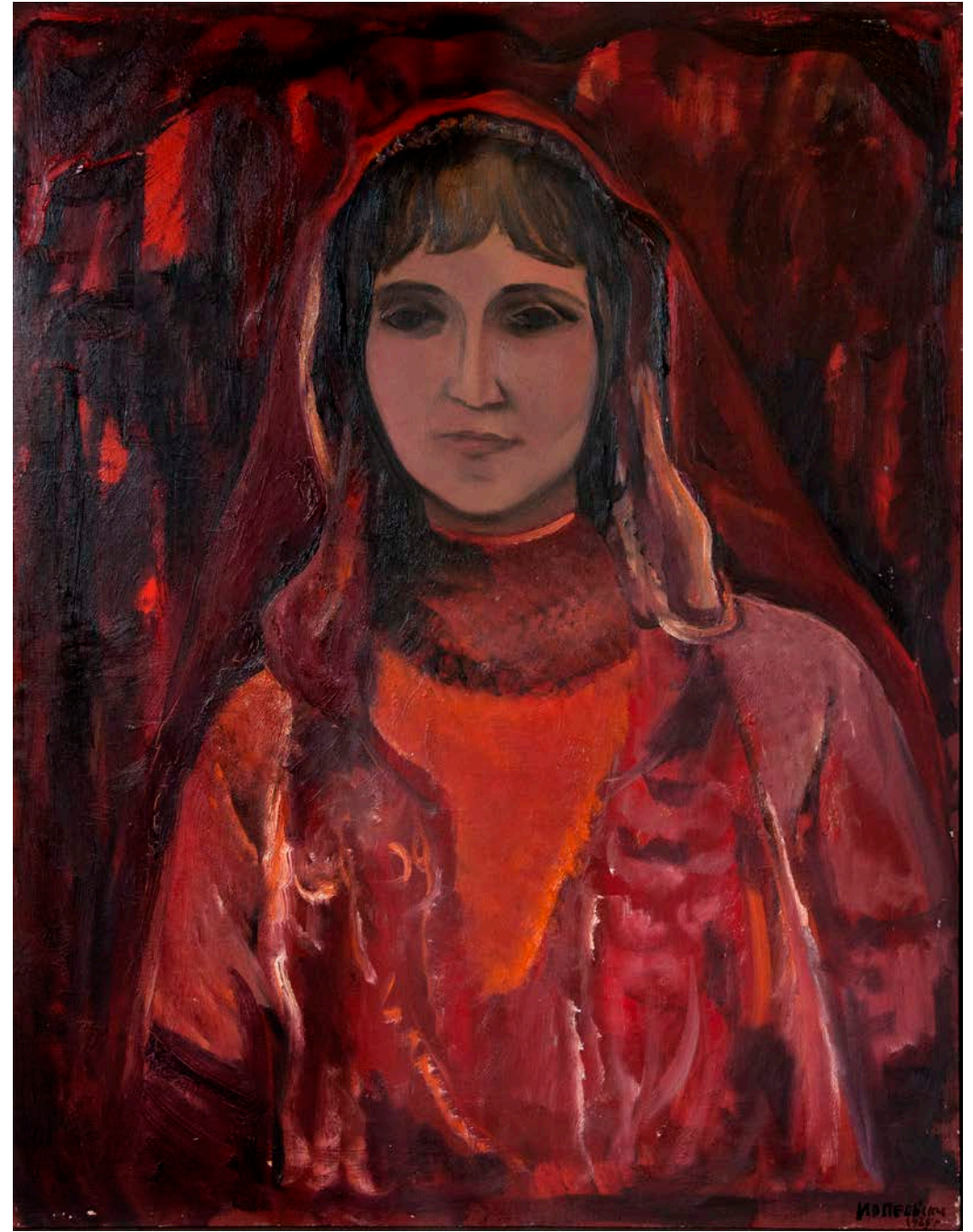
Ж I 249 – „Интернирани”, масло, автор Иван Пеевски.

Internees, oil, author Ivan Peevski

Ж I 255 – „Възрожденска композиция” („Свободата”), масло, автор Бочо Донеv.

Revival Period Composition (Liberty), oil, author Bocho Donev.

Ж I 323 – „Портрет”, масло, автор Иван Пеевски.

Portrait, oil, author Ivan Peevski.

Ж 1258 – „Пазар”, автор Александър Жендов.
Market, author Alexander Zhendov.

Ж 1342 – „Жени”, масло, автор Теофан Сокеров.
Women, oil, author Teofan Sokеров.

Ж 1362 – „Шивашко ателие”, масло, автор Радослав Филипов.
Tailoring Shop, oil, author Radoslav Filipov.

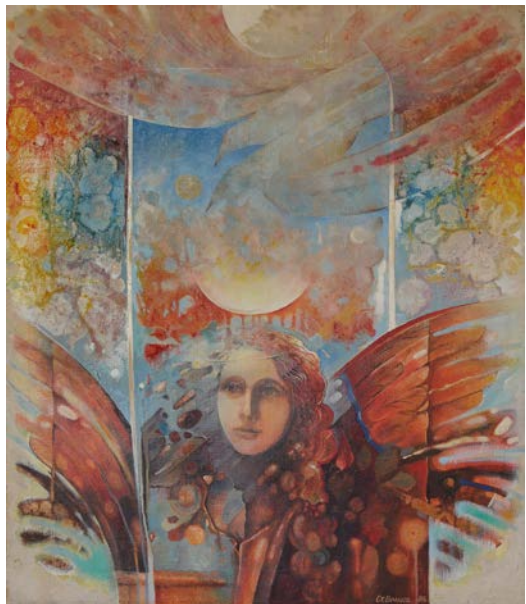
Ж 1348 – „Родопско семейство”, масло, автор Иван Филчев.
Rhodopean Family, oil, author Ivan Filchev.

Ж 1383 – „Портрет с жълта шапка”, масло, автор Тома Трифоновски.
Portrait with a Yellow Hat, oil, author Toma Trifonovski.

Ж 1353 – „Пейзаж”, масло, автор Иван Йорданов.
Landscape, oil, author Ivan Yordanov.

Ж I 632 – „Събитие”, масло, автор Стоян Врацов.
Event, oil, author Stoyan Vratsov.

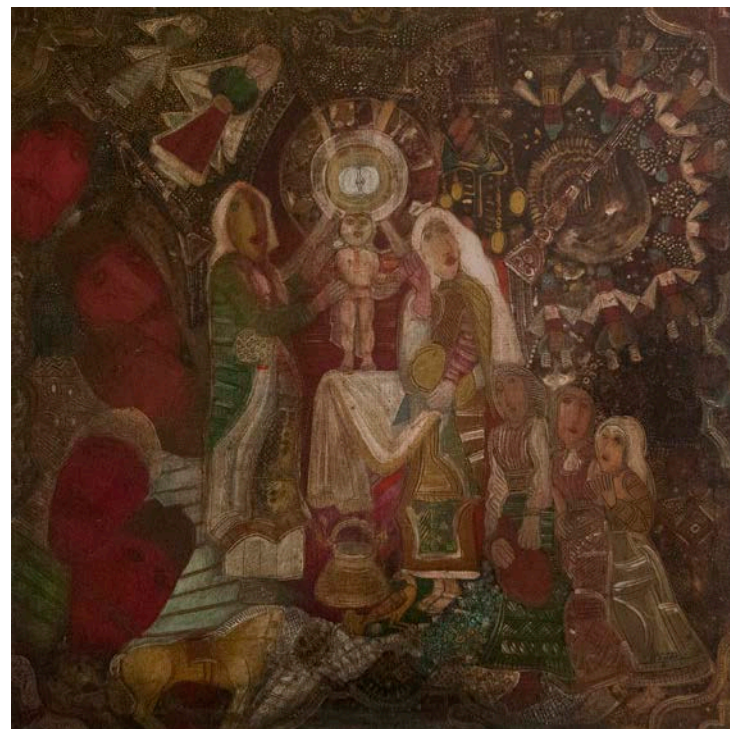
Ж I 623 – „Пейзаж”, масло, автор Цвятко Дочев.
Landscape, oil, author Tsvyatko Dochev.

Ж II 211 – „Майка ми”, масло, автор Петър Хаджиев.
My Mother, oil, author Petar Hadzhiev.

Ж II 124 – „Майка с дете”, акварел, автор Петър Хаджиев.
Mother with infant, aquarelle, author Petar Hadzhiev.

Ж I 646 – „Началото”, масло, автор Димитър Казаков.
The Beginning, oil, author Dimitar Kazakov.

Ж II 117 – „По музика на Бах”, масло, автор Марко Табаков.
Inspired by Bach, oil, author Marko Tabakov.

МНХЗПИТИПИНС 5 – „Улица”, масло, автор Григор Първев.
Street, oil, author Grigor Purhev.

Ж III 26 – „Крали Марко”, линогравюра, автор Пенчо Кулеков.
Krali Marko, lino printing, author Pencho Kulekov.

Ж III 103 – „По мотиви от тракийски оброчни плочки“, автор Лили Вермут.
Inspired by Thracian Ritual Plates, author Lili Vermouth.

И I 54 – Триптих.
Triptych.

Ж III 3 – „Легендарния българин Маринчо Бимбелов – Страшният”, оригинална гравюра на дърво, автор Васил Захариев.

The Legendary Bulgarian Marincho Bimbelov – the Fearful One, original woodcut, author Vasil Zahariev.

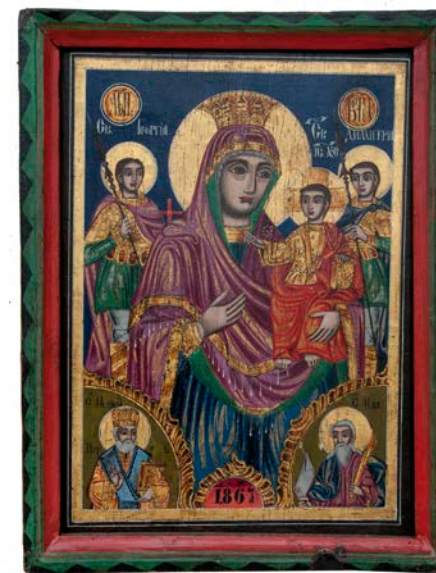
И II 2 – Икона „Богородица и Христос”, автор Николай Павлович, 1874 г.

Icon Virgin Mary and Jesus Christ, author Nikolay Pavlovich, 1874.

Ж III 53 – „Сватба”, литография – авторски отпечатък, автор Пенчо Балкански.

Wedding, lithography – author’s print, author Pencho Balkanski.

И II 3 – Икона „Пресвета Богородица с младенца и четирима светци”, яйчна темпера, автор Пенчо х. Найденов, 1867 г.

Icon Madonna with Child and Four Saints, egg tempera, author Pencho h. Naydenov, 1867.

И II 10 – Икона „Христос Вседържител”, яйчна темпера, автор Пенчо х. Найденов, 1880 г.

Icon Jesus Christ All-powerful, egg tempera, author Pencho h. Naydenov, 1880.

**И II 13 – Икона „Богородица с Младенеца”,
яйчна темпера, автор Пенчо х. Найденов, 19 в.**

Icon Madonna with Child, egg tempera, author
Pencho h. Naydenov, 19 c.

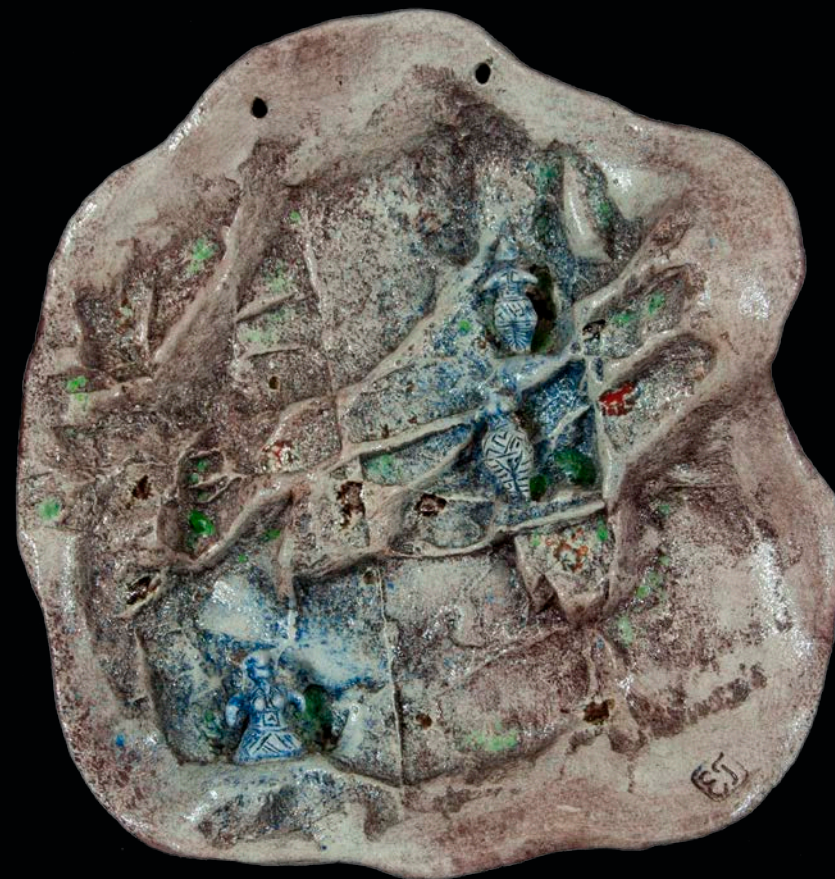
**И II 28 – Икона „Богородица, архангел Михаил и св.
Йоан”, автор Янаки – Македонец, 1890 г.**

Icon Madonna, archangel Michael and Saint John,
author Yanaki Makedonets, 1890.

И II 30 – Икона „Богородица с младенеца, св. Георги и св. Стилиян”.

Icon Madonna with Child, Saint George and Saint Stilyan

МНХЗПИТИПИНС 116 – „Праистория I”, фин шамот – отпечатък върху камък, автор Енчо Ганковски.

Prehistory I, fine chamotte – print on stone, author Encho Gankovski.

МНХЗПИТИПИНС 2 – „Еднорог”, бронз, автор Веселин Шошков.

Unicorn, bronze, author Vesselin Shoshkov.